

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน
ในจังหวัดนราธิวาส

นายมาโซ สะมะแอ

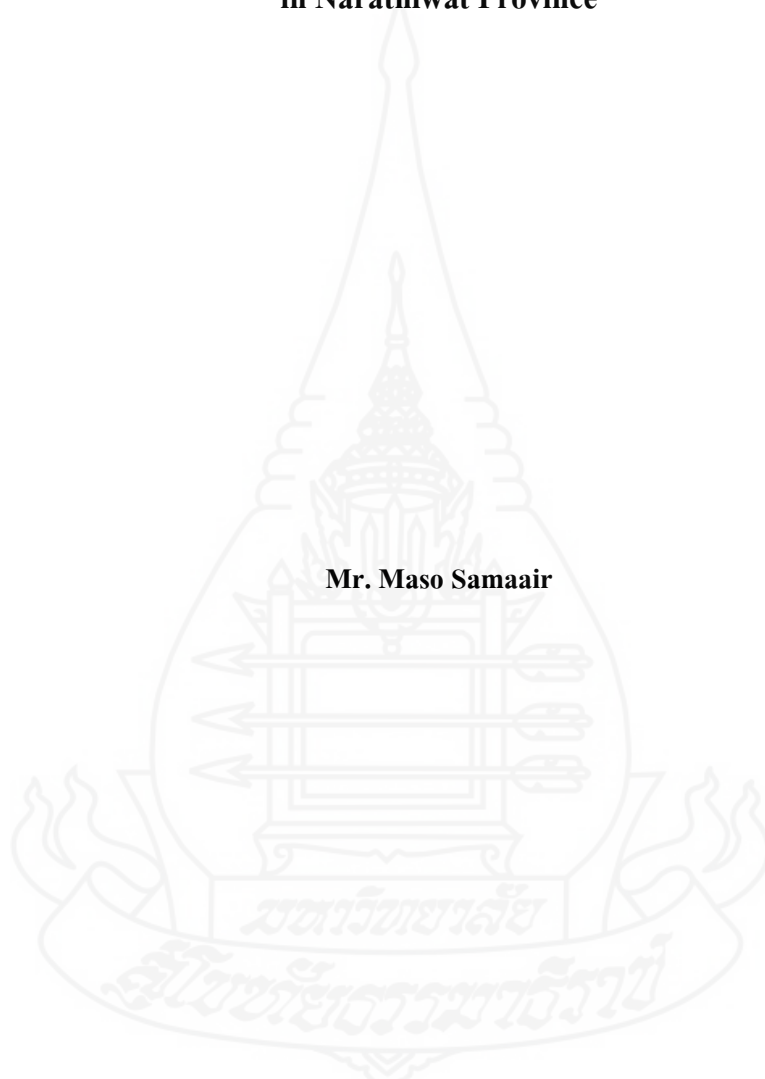

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2555

**Operational Participation by Committees of the Community Fruit-Sorting Center
in Narathiwat Province**

Mr. Maso Samaair

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2012

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน
ในจังหวัดนครราชสีมา
ชื่อและนามสกุล นายมาโซ สมะมะแอ
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ
2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุพหเทพ พงศ์สร้อยเพชร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลี นิลวิเศษ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

๒๓

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาอย่างสูง จากรองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี นิลวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ด้วยความเอาใจ ใส่ ปลูกฝังให้ผู้วิจัย รักการวิจัย และทำงานวิจัยมีคุณค่ายิ่ง รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจและเป็น แบบอย่างที่ดีในการทำงาน จนทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จสมบูรณ์ และ ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.ชูพหเทพ พงศ์สร้อยเพชร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนอาจารย์และบุคลากรใน สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ทุกท่าน จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัย ขอขอบคุณคณะกรรมการบริหารศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ที่ให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ เกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือ ตลอดจนให้คำแนะนำด้านต่าง ๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัย ถือเป็นพระคุณยิ่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบให้ผู้ที่สนใจการศึกษาในเรื่องศูนย์คัดแยก ผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และผู้ที่สนใจที่จะได้นำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในพื้นที่ตนเอง

มาไซ สมะมะเอ

กรกฎาคม 2556

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนใน
จังหวัดนราธิวาส

ผู้วิจัย นายมาโซ สะมะแอ รหัสนักศึกษา 2549000954

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. พรชุลย์ นิลวิเศษ (2) รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนราธิวาสจำนวน 25 ศูนย์ ๆ ละ 15 คน รวม 375 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงศูนย์ละ 5 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 125 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีคำตอบทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.32 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.94 คน ระยะเวลาเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯเฉลี่ย 6.43 ปี ประสบการณ์ทำการเกษตรเฉลี่ย 17.90 ปี ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกกลุ่มและองค์กรอื่นในสังคม เคยเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงาน และแรงจูงใจในการเข้ามาทำหน้าที่ในบทบาทคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในภาพรวมระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ครัวเรือนมีอาชีพเกษตรกรรม แรงงานเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.74 คน ลักษณะการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง รายได้จากการประกอบอาชีพในครัวเรือนเฉลี่ย 148,911.04 บาท ใช้ทุนของตนเองในการประกอบอาชีพ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (2) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมระดับมากในการดำเนินงานในภาพรวมและการดำเนินงานอีก 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนพัฒนา การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และการดำเนินกิจกรรม ยกเว้นด้านการรับผลประโยชน์ ซึ่งมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (3) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมระดับปานกลางและให้ข้อเสนอแนะว่า คณะกรรมการ สมาชิก และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

คำสำคัญ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน จังหวัดนราธิวาส

Thesis title: Operational Participation by Committees of the Community Fruit-Sorting Center in Narathiwat Province

Researcher: Mr. Maso Samaair; **ID:** 2549000954;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr. Pornchulee Nilvises, Associate Professor;
(2) Bumpen Keowwan, Associate Professor ; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this study were study (1) economic and social situations of committees of the community fruit-sorting centers, (2) the operational participation of the committees; and (3) committees' problems and suggestions on the operation of the center.

The population in this study was 375 committees of the community fruit-sorting center in Narathiwat Province from all of 25 centers, 15 committees each. The 125 samples were selected by using specific random sampling methodology, 5 committees from each center. The data collecting process was interviewing using an interview form with close-ended and open-ended questions. The statistical methodology used to analyze the data by computer programs were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation.

The findings of this study were as follows: (1) most of the studied committees were male, with average age at 46.32. They were educated at higher secondary level. The average quantity of members of their family was 4.94 persons. The average period of their being a committee of their center was 6.43 years. The average period of their experience in doing farming was 17.90 years. Most of them had no social position. They were a member of a farmer group and other social organizations. They used to participate in meetings, training courses, seminars, and field studies set by their center. Their motivation in playing role as a committee of their community fruit-sorting center was generally at medium level. The occupation of their family was mostly a farmer. The average quantity of the agricultural labor in their family was 2.74 persons. Their farming was on their own land. Their average family income obtaining from doing farming was 148,911.04 Baht. They used their own capital in doing farming. And they had received information about the community fruit-sorting center at the most level from agricultural extension officers. (2) The studied committees had participated at much level in general aspect along with the operation in 3 aspects, these were developing planning, following up and evaluating the operation of their center, and doing activities of their center, while their participation in taking profits was at medium level. (3) The studied committees had problems of their participation in the operation at medium level, and they suggested that the committees, members, and the center officials who were responsible in the operation of the center should have followed up and evaluated the operation of the center continuously in order to correct the existing defects.

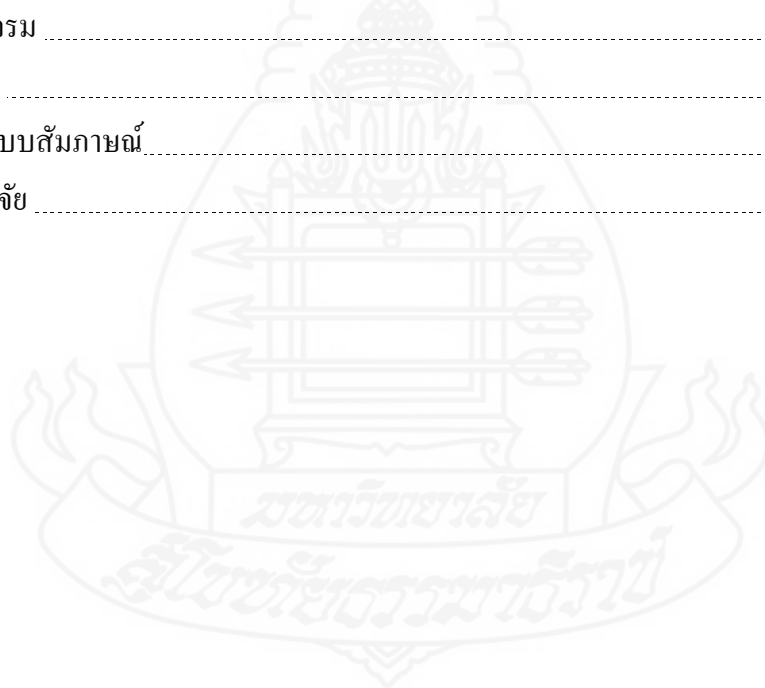
Keywords: Operational participation, Community fruit-sorting Center, Narathiwat Province

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	5
โครงการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ	16
สภาพทั่วไปของจังหวัดนราธิวาส	19
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	23
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	29
ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	29
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	45
ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยก ผลไม้ชุมชน	52
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	58
สรุปการวิจัย	58
การอภิปรายผล	62
ข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	72
แบบสัมภาษณ์	73
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนบุคคลของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	30
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทางสังคมของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	31
ตารางที่ 4.3 แรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	35
ตารางที่ 4.4 แหล่งและระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	37
ตารางที่ 4.5 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	40
ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	46
ตารางที่ 4.7 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	52
ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน	56

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 3

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พื้นที่การเกษตรในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส มีจำนวน 4,443,010 ไร่ โดยมียางพาราและไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ชนิดไม้ผลที่มีปลูกมาก ได้แก่ ลองกอง ทุเรียน เงาะ และมังคุด ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ปลูกรวม 3 จังหวัด 319,799 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.2 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมดใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผลผลิต 169,037 ตัน คิดเป็นมูลค่าผลผลิตประมาณ 2,900 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2553 : 2) ซึ่งผลไม้หลายชนิดมีศักยภาพและช่องทางที่สดใสในการส่งออก เช่น มังคุด ทุเรียน อีกทั้งยังมีผลไม้อื่น ๆ ที่มีศักยภาพในด้านคุณภาพ เช่น ลองกอง หากมีการพัฒนาการผลิต และการจัดการผลผลิตของผลไม้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างจริงจังจะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผลไม้ที่มีศักยภาพ นำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นของครอบครัวเกษตรกร ตลอดจนส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจในชุมชนอย่างแท้จริง

กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพของไม้ผล รวมทั้งการบริหารจัดการของเกษตรกร จึงจัดทำโครงการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการจัดการผลผลิตของผลไม้ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีการปลูกไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิดในปริมาณมาก โดยเฉพาะ ลองกอง ทุเรียน เงาะ และมังคุด อันจะนำมาซึ่งการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลไม้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จังหวัดนราธิวาสได้รับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตรในปี พ.ศ. 2547 ในการดำเนินโครงการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนฯ มาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2550 ได้มีศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดนราธิวาสทั้งสิ้น 25 ศูนย์ ซึ่งเริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 13 ศูนย์ จัดตั้งเพิ่มในปี พ.ศ. 2550 ขึ้นอีก 12 ศูนย์ เพื่อรองรับผลผลิตลองกองที่คาดว่าจะมีสูงถึง 44,000 ตัน (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส, 2550 : 2) มีบทบาทในการจัดการผลผลิตโดยเฉพาะลองกองได้อย่างครอบคลุมทุกพื้นที่ และเกษตรกรสามารถจำหน่าย

ผลผลิตได้ในพื้นที่ตลอดจนพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการด้านการตลาด การมีส่วนร่วมกับชุมชนและพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ดียิ่งขึ้น

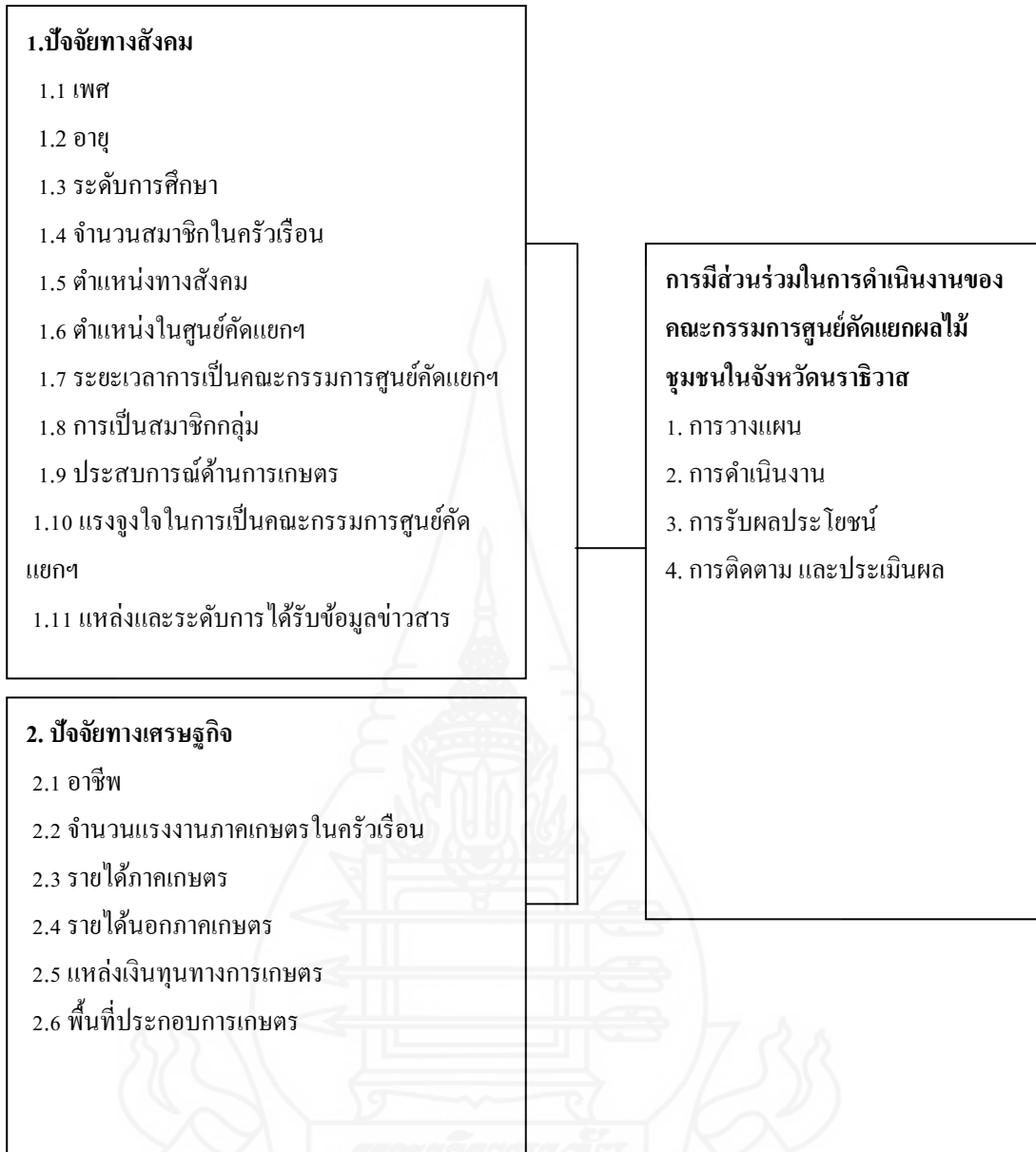
อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน จะได้รับผลดีมี ประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการดำเนินงานต่าง ๆ ตั้งแต่ การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นข้อมูลไปวางแผนและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัด แยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนราธิวาสให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ ชุมชน
- 2.2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ ชุมชน
- 2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัด แยกผลไม้ชุมชน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมจากแหล่งต่างๆ จึงกำหนดกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนราธิวาส ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจังหวัดนราธิวาส จำนวน 25 ศูนย์ โดยใช้วิธีเจาะจง ศูนย์ละ 5 คน จำนวน 125 คน แบ่งตามตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการ เลขานุการ เภรัญญิก ประชาสัมพันธ์ กรรมการ โดยมีการดำรงตำแหน่งในช่วงปี 2555

5. นวัตกรรมที่เฉพาะ

5.1 ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน หมายถึง โครงการจัดตั้งศูนย์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างระบบการจัดการผลผลิตของผลไม้ในจังหวัดนครราชสีมาอันก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของผลไม้ที่มีศักยภาพนำมาสู่รายได้ที่เพิ่มขึ้นของครอบครัวเกษตรกร

5.2 คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน หมายถึง คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ได้แก่ ประธานกรรมการ เลขานุการ ทรัพย์ญิก ประชาสัมพันธ์ กรรมการ โดยมีการดำรงตำแหน่งในช่วงปี 2555

5.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ที่เกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

5.4 แรงจูงใจ หมายถึง แรงกระตุ้น แรงผลักดัน ที่ทำให้คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน เข้ามามีบทบาทในการบริหารศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา ไปพัฒนาวิธีการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนำผลการวิจัย และข้อเสนอแนะไปปรับปรุงวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้สอดคล้องกับสาระของงานวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใน 4 ประเด็น ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โครงการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ สภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม (participation) มีผู้ให้ความหมายคำว่ามีส่วนร่วมไว้ต่างแง่มุม อาจมีความหมายกว้างและแตกต่างกันไป แล้วแต่เป้าหมายและลักษณะของงานที่เกี่ยวข้อง และบางครั้งก็ขึ้นอยู่กับผู้ที่ให้ความหมายเองว่าจะมีการปรับใช้การมีส่วนร่วมไปสู่สาขาวิชาใดอย่างไรก็ตาม การอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเน้นอธิบายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตรซึ่งมักเน้นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นหรือชุมชนที่อาศัยอยู่ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากงานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานด้านหนึ่งของการพัฒนา ดังมีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายคน ซึ่งขอยกมากล่าวพอเป็นแนวทางไว้ดังนี้

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547: 281) สรุปประเด็นสำคัญของความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตรที่เน้นถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทางส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้แก่ เกษตรกร แม่บ้านเกษตรกร เยาวชนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญ ๆ ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังนี้

1. เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจ (decision-making) ให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในงานส่งเสริมการเกษตรได้มีโอกาสร่วมคิด ตัดสินใจ เลือกลงแนวทางในการพัฒนา ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ให้เกิดขึ้นกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้

2. เป็นการที่กลุ่มบุคคลต่างๆ ในงานส่งเสริมการเกษตรได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม (activity involvement) ในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการพัฒนา ตลอดจนมีส่วนเป็นเจ้าของและรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา

3. เป็นการทำให้เกิดความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกัน (equity) ในด้านต่างๆ ให้เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลต่างๆ ในงานส่งเสริมการเกษตร โดยทำให้กลุ่มบุคคลต่างๆ เหล่านี้ทุกคนมีส่วนในการคิดค้นหาปัญหาของตัวเองและชุมชน หาแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้นในฐานะที่เท่าเทียมกัน ตลอดจนมีความเสมอภาคในการร่วมรับผิดชอบกับผลที่เกิดขึ้น

4. เป็นการที่กลุ่มบุคคลต่างๆ ในงานส่งเสริมการเกษตรได้มีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองในการคิดริเริ่ม การจัดสรร การควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของชุมชน

5. เป็นการที่บุคคลเป้าหมายในงานส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ และรับสภาพถึงผลเสียที่เกิดขึ้น โดยถือว่าบุคคลเป้าหมายนั้นเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ในการดำเนินการพัฒนา ด้วยความรู้สึกร่วมกันถึงความเป็นเจ้าของ (ownership) หรือ หุ้นส่วน (partnership)

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2547: 16) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมคือ การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามผล การเปิดโอกาสให้เข้าร่วมกิจกรรม จะได้รับประโยชน์ในด้านการนำเอาความรู้ ความสามารถ (talents) และทักษะ (skills) ของคนในองค์กรหรือท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม นอกจากนี้ การเข้ามามีส่วนร่วม จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมมีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี อีกทั้งจะกระตุ้นให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ผู้ที่ละเลยหรือเฉยเมยไม่เข้าร่วมจะด้วยเหตุใดก็ตาม ย่อมทำให้มีอำนาจน้อยกว่าผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมหรือกล่าวได้ว่า ความละเลยไม่สนใจเป็นภาวะที่บุคคลปลีกตัวออกจากสังคมนั่นเอง

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2540: 12) เห็นว่าการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อประชาชน

Sheng (1990: 10 อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2547: 279-280) สรุปเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมในชุมชนว่า ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญ ๆ ได้แก่

1. เป็นการควบคุมโดยประชาชน (citizens control) หมายถึง ชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจ

2. เป็นการกระจายอำนาจ (delegate power) หมายถึง การกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่คนในชุมชน ภายใต้ข้อจำกัดที่ถูกกำหนดโดยอำนาจการบังคับบัญชาของชุมชน

3. เป็นการกำหนดตัวแทนของชุมชน (community representation) ตัวแทนของชุมชนอาจจะเป็นคนส่วนใหญ่ หรือคนส่วนน้อยที่อยู่ในรูปคณะกรรมการ หรือสมาชิกทั้งหมดของชุมชนที่มีความเสมอภาคในการเป็นตัวแทนชุมชน ซึ่งสมาชิกทั้งหมดมีสิทธิและรับผิดชอบที่เท่าเทียมกัน

พิมลรัตน์ ใจบุญลือ (2545: 8) สรุปว่า การมีส่วนร่วมของเกษตรกร หมายถึง การเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การพิจารณาตัดสินใจ จนเป็นผลของการนำไปปฏิบัติอย่างเปิดเผยและเต็มใจ โดยการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันจะมีผลกระทบมาถึงตัวของประชาชนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความพอใจและลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการมีส่วนร่วม

บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542: 18) ให้ความหมายการมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม โดยเริ่มตั้งแต่การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา การกำหนดความต้องการ การตัดสินใจ ตลอดจนการติดตามผลการดำเนินงานนั้นด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปว่าการมีส่วนร่วมถึงแม้จะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับทัศนคติของแต่ละบุคคล แต่โดยทั่วไปแล้วหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมศึกษา ร่วมวิเคราะห์ปัญหา และร่วมในการวางแผนพัฒนาชุมชนให้ตรงกับความต้องการของตนเองและชุมชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความรู้สึกในความเป็นเจ้าของชุมชน และจะนำไปสู่ซึ่งการปฏิบัติที่ยั่งยืนต่อไป

1.1.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ลักษณะหรือรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้น สามารถพิจารณาได้หลากหลายซึ่งขึ้นอยู่กับว่าจะสนใจด้านใด บางท่านพิจารณาจากกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การเลือกตั้ง การประชุม บางท่านก็พิจารณาในเชิงการบริหาร เช่น การมีส่วนร่วมในแนวราบ และการมีส่วนร่วมในแนวตั้ง เป็นต้น

อัมสไตน์ (Amstien 1969: 215-217; ชูชาติ พ่วงสมจิตร 2540: 18 อ่างในถึงเมตต์ เมตต์การุณจิต 2547: 19) เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะอย่างน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตย (democratic leadership) ว่ามีสูงหรือต่ำ อัมสไตน์ได้ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วม โดยจัดเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมเต็ม หรือไม่มีส่วนร่วม
- 2) การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี หรือร่วมเพียงบางส่วน
- 3) การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527: 13 อ้างถึงในพิมลรัตน์ ใจบุญถึ้อ 2545: 12)

กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหา และหาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงตลอดถึงความต้องการของชุมชน
2. ร่วมคิด สร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน หรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือ กิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขปัญหา และสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมการตัดสินใจ การใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
6. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง และของหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรม ให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการหรือกิจกรรม ที่ได้ทำโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

กรรณิกา ชมดี (2524 : 13) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ออกเป็น 10 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม (attendance at meeting)
2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (financial on contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (membership committee)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (position of leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มการ (entrepreneurs)

9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (employers)

10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (material contribution)

นฤตพงษ์ ไชยวงศ์ (2540: 51-52 อ้างถึงในแอนนา หงส์สามสิบเจ็ด 2546: 14)

สรุปลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ดังนี้

1. การร่วมประชุม (discussion) เป็นการร่วมอภิปรายหาหรือเนื้อหาสาระของการวางแผน หรือการจัดทำแผนโดยตรงแบบ face-to-face ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลภายนอกชุมชนกับประชาชนในท้องถิ่นหรือชุมชน เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน
2. การถกเถียง (debate) เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกันแบบประชาธิปไตย ให้ความสำคัญถึงผลดีผลเสียในกรณีต่างๆ
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ (consultation) โดยที่ประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าประชาชนที่ได้รับผลกระทบมีส่วนรับรู้และมีส่วนร่วมรับรู้และมีส่วนในการวางแผน
4. การสำรวจ (survey) โดยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ให้โอกาสดังประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ
5. การประสานงานร่วมกัน (cooperation) เป็นการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่การคัดเลือกตัวแทนกลุ่มเข้าไปบริหารหรือจัดการ หรือเข้าร่วมในคณะกรรมการที่ปรึกษาจากฝ่ายประชาชน
6. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ (key informants interview) ผู้นำและประชาชนผู้ได้รับประโยชน์ (beneficiaries) เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
7. การจัดทัศนศึกษา (field trip) ไปยังบริเวณเป้าหมายเพื่อสำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนร่วมตัดสินใจ
8. การไต่สวนสาธารณะ (public hearing) เป็นการไต่สวนข้อมูลจากประชาชนคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนและทุกกลุ่มในสังคมมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกฎระเบียบและนโยบายประเด็นต่างๆ ที่สำคัญๆ ของรัฐบาลที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม
9. การสาธิต (demonstration) เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางราชการไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงกัน เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน
10. การลงคะแนนเสียง (voting) เป็นการออกเสียงเพื่อตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ประชาชนต้องการมากที่สุด

11. การประชามติ (referendum) เป็นการตอบคำถามจากราชการ โดยประชาชนในสังคมทุกคนออกความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ

12. การรายงานผล (report back) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกรรมวิธีการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดวางแผน ผลของการตัดสินใจในกระบวนการวางแผนจะส่งกลับมาที่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อถามย้ำความแน่ใจจากท้องถิ่นก่อนตัดสินใจ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2541: 24-25 อ้างถึงในแอนนา หงส์สามสิบเจ็ด 2546: 15) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร
 - 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
 - 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
 - 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
 - 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
 - 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
 - 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
 - 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม
 - 2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
 - 2.2 การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
 - 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
 - 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
 - 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
 - 2.6 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
3. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม
 - 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
 - 3.2 ระดับการมีส่วนร่วมบางส่วน
 - 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม
 - 4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง
 - 4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

พิมลรัตน์ ใจบุญถือ (2545: 11-12) สรุปความหมายของลักษณะการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุและนำไปวางแผน แก้ไข ปรับปรุง ดำเนินการ ตลอดจนติดตามประเมินผลตามลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น

กล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมหมายถึง รูปแบบที่ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม มีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาสาเหตุและนำไปวางแผน แก้ไข ปรับปรุง ดำเนินการ รับผิดชอบต่อชนร่วมกัน ตลอดจนติดตามประเมินผลตามลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วมนั้น

1.1.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

อกิน รพีพัฒน์ (2527: 100-101 และ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง 2527: 272-273 อ้างใน เข็มเพชร แก่นสา 2543: 48-50) เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ภาคสนามในประเทศไทยว่า การมีส่วนร่วมที่แท้จริงนั้นจะมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหาและสาเหตุของปัญหาชาวชนบท ขั้นตอนนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าชาวชนบทยังไม่เข้าใจปัญหาและค้นหาสาเหตุของปัญหาด้วยของเขาเอง กิจกรรมต่างๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์เพราะชาวชนบทจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น เนื่องจากชาวชนบทเป็นผู้อยู่กับปัญหาและรู้จักปัญหาของตนเองดีที่สุด แต่มนุษย์จะมองปัญหาของเขาได้เด่นชัดยิ่งขึ้น เมื่อมีมาช่วยเขาวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหานั้น เจ้าหน้าที่หรือนักกีฬานี้เองที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นกระจกเงาผู้คอยสะท้อนภาพหรือเป็นจิตแพทย์ผู้คอยชักนำให้ชาวชนบทมองเห็นภาพของปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาด้วยตัวของเขาเอง

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ เพราะหากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการแต่ผลงาน ก็จะดำเนินการวางแผนงานเองเสียด้วยตนเอง ผลที่ตามมาคือ เมื่อขาดเจ้าหน้าที่ ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินการวางแผนงานได้ด้วยตนเอง สิ่งนี้อาจเป็นความยากลำบากที่จะผลักดันให้เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาทำหน้าที่แต่เพียงเพื่อนของชาวชนบทในการช่วยกันวางแผน เพราะชาวชนบทโดยทั่วไปมีการศึกษาน้อย แต่เราไม่ให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษาและพัฒนาตนเอง

ในการวางแผนดำเนินงานทั้งหมดไป เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องทำให้ได้ว่าการศึกษาดำเนินการ ต้องเริ่มความยากง่าย เร็วช้า จากระดับของผู้รับการศึกษา มิใช่จากความรู้ความสามารถของผู้ให้ศึกษา

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการลงทุน และการปฏิบัติงาน ถึงแม้ว่าชาวชนบทจะ
ในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โครงการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน
หรือโดยการบริหารงานและประสานงานตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในการประเมินว่า โครงการที่พวกเขาดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่
การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (formative evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผล
ความก้าวหน้าของโครงการที่ทำกันเป็นระยะๆ หรือเป็นการประเมินผลรวม (summative
evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบรวมของโครงการทั้งหมด

กล่าวโดยสรุป ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมหมายถึงการเริ่มต้นตั้งแต่การจัดการหา
ข้อมูล การติดต่อประสานงาน การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน การศึกษาความต้องการในการแก้ไข
ปรับปรุง การวางแผนร่วมกันเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์และการดำเนินการ ตลอดจนการติดตาม
ประเมินผลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1.1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

พิมลรัตน์ โจนุญลี (2545: 14-15 สรุป จากทฤษฎีแนวความคิดและผลวิจัยที่
เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ประกอบด้วยปัจจัยหลาย
ประการ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ในสังคมชนบทประชาชนทั่วไปมักมีอาชีพที่
คล้ายคลึง คือ อาชีพเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่จึงมีความสามารถจึงมีความสนใจในเรื่องการ
ประกอบอาชีพเรื่องการทำมาหากิน ดังนั้นถ้าโครงการต่างๆ สามารถตอบสนองความต้องการ
พื้นฐานของประชาชนในเรื่องการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพก็จะส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้นและเป็น
แรงจูงใจให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ มากขึ้น ดังแนวคิดและผลงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่

1.1 ปัจจัยพื้นฐาน เช่น อาชีพ ขนาดของที่ดินที่ถือครอง จำนวนแปลงที่ถือ
ครอง

1.2 ความคาดหวังว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้น

1.3 การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ได้ทำลงไป

1.4 ความต้องการได้รับวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต

2. ปัจจัยทางด้านสังคม การที่บุคคลได้มีโอกาสพบปะสมาคมกับผู้อื่น ได้รับ
ความเคารพนับถือ ได้รับเกียรติ ย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้นมีความต้องการที่จะเข้าร่วม

โครงการต่างๆ จากการศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยทางด้านสังคมที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่

- 2.1 ปัจจัยพื้นฐาน เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ขนาดของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น
 - 2.2 ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ได้รับเกียรติ
 - 2.3 การได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อน
 - 2.4 ความต้องการได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพ
 - 2.5 ความต้องการที่จะได้รับคำแนะนำทางด้านวิชาการ เทคนิคใหม่
 - 2.6 การได้รับความช่วยเหลือจากผู้เข้าร่วมคนอื่นๆ
 3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของโครงการ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ
 - 3.1 ลักษณะ โครงการที่มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจ
 - 3.2 เป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประชาชน
 - 3.3 การเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรม
 - 3.4 การได้รับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชุมชน
- ชูเกียรติ ภัยลี (2536: 52 อ้างถึงในพิมพ์รัตน์ ใจบุญลือ 2545: 14) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ
2. ปัจจัยทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร สื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล

กล่าวสรุปว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลบางประการ และปัจจัยทางการสื่อสาร

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์หลายแขนงต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมหลายทฤษฎีด้วยกัน กล่าวพอสังเขปได้ดังนี้

1.2.1 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม

Parson (1951: 279 อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2547: 299) สร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม โดยอธิบายการกระทำของมนุษย์ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้น เป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจและระบบ ค่านิยมของบุคคล

1.2.2 ทฤษฎีการจูงใจ

Maslow (1954: 90 อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2547: 300) ศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจ(motivation) ของการกระทำของมนุษย์ไว้หลายประการและอธิบายถึงพฤติกรรม ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการพื้นฐานซึ่งเกิดขึ้นจากความพึงพอใจ ความต้องการเหล่านั้น ถูกจำกัดลำดับชั้นของความต้องการจากน้อยไปหามาก เมื่อความต้องการใดเกิดขึ้นแล้วไม่ได้รับการ บำบัดเพียงพอ ความต้องการเหล่านั้นก็ยังคงอยู่และจะเป็นแรงขับที่มีพลังผลักดันให้บุคคลมี พฤติกรรมโน้มไปทางที่จะบำบัดความต้องการเหล่านั้นอยู่เสมอ ซึ่งความต้องการพื้นฐานที่ทำให้ คนเราแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ มีอยู่ 5 ประการด้วยกัน และแยกออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (physiological need) ถือเป็นความต้องการขั้นแรก
2. ความต้องการความมั่นคง ปลอดภัย (safety need)
3. ความต้องการทางสังคม (social need) เป็นความต้องการ ความรัก และการยอมรับเข้าเป็นส่วนหนึ่งในสังคม
4. ความต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียง (self-esteem need) เป็นความต้องการยกย่องนับถือจากคนอื่นหรือมีเกียรติในสังคม
5. ความต้องการประสบความสำเร็จ (self-actualization need) ต้องการแสดงความสามารถของตนเองให้ประจักษ์แก่ผู้อื่น

1.2.3 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม

Second และ Backman (1964: 97 อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2547: 300) อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคมว่าบุคคลจะเลือกสมาคมหนึ่งสมาคมใดหรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับว่าเขาได้รับประโยชน์อะไร และจะต้องเสียอะไรและในที่สุดเขาจะเลือกเข้าสมาคมก็ ต่อเมื่อผลที่ได้รับมากกว่าเสีย

1.2.4 ทฤษฎีการยอมรับ

Rogers และ Shoemaker (1971: 81-86 อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2547: 300) ศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับวิทยาการใหม่ของบุคคลจะต้องผ่านขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. **ขั้นการรับรู้ (awareness stage)** คือการที่บุคคลได้รับวิทยาการใหม่หรือความคิดใหม่เป็นครั้งแรก แต่ยังขาดความรู้อย่างแจ่มแจ้งในวิทยาการใหม่นั้น เป็นการรับรู้วิทยาการใหม่แต่ยังไม่แสวงหาข่าวสารเพิ่มเติม
2. **ขั้นความสนใจ (interest stage)** เป็นระยะที่บุคคลเริ่มสนใจในความรู้ใหม่และพยายามเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติม
3. **ขั้นการประเมิน (evaluation stage)** เป็นระยะที่บุคคลคิดทบทวนไตร่ตรองถึงผลดีผลเสียของความรู้ใหม่อยู่ในใจก่อนที่จะทดลองทำหรือไม่ทำต่อไป
4. **ขั้นการทดลอง (trial stage)** เป็นระยะที่บุคคลนำความรู้ใหม่ไปปฏิบัติในขนาดเล็กๆ เป็นการทดลองเพื่อดูผลก่อนจะตัดสินใจยอมรับต่อไป
5. **ขั้นยอมรับ (adoption stage)** เป็นขั้นที่บุคคลตกลงใจนำวิทยาการใหม่ไปปฏิบัติต่อไปอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นการยอมรับผลการทดลองว่าใช้ได้ผล

นอกจากทฤษฎีดังกล่าวมาแล้ว อकिन รพีพัฒน์ (2527: 107-111 อ้างถึงในจินดา มณีเนตร 2540: 17-18) สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมไว้ คือ ทฤษฎีลำดับที่ 1.2.5 ถึงลำดับที่ 1.2.8

1.2.5 ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ

คนเรามีความต้องการทางกายและทางใจ ถ้าคนมีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดี ผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอารัดเอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดมีความสำนึกในการยอมรับผิชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญกลุ่ม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าขวัญของคนเราเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะคนที่มีขวัญดีนั้นย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

1.2.6 ทฤษฎีการสร้างความรู้สึกราชาตินิยม

หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวเองที่อุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์รวมของชาติ พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดีผูกพันต่อท้องถิ่น ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าไปสู่การมีส่วนร่วมคือการสร้างความรู้สึกราชาตินิยมให้เกิดขึ้น

1.2.7 ทฤษฎีการสร้างผู้นำ

การสร้างผู้นำจะช่วยให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยของการรวมกลุ่มคน จูงใจคนไปยัง

เป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้ว ผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (positive leader) ผู้นำพลวัต (dynamic leader) คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ และผู้นำทางไม่ดีคือ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ที่เรียกว่าผู้นำนินเษ (negative leader) ผลของการใช้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญ งานมีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดีย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยดีนั่นเอง

1.2.8 ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบการบริหาร

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ยากเพราะใช้กฎระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุด ในเรื่องการใช้บริการ เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามสมัครใจอย่างตั้งใจ ไม่มีใครบังคับก็ทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุปว่าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม เป็นการกระทำใดๆก็ตามของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมและเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อบำบัดความต้องการนั้นจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีลำดับขั้นและเป็นขั้นตอนของพฤติกรรม

2. โครงการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

แนวโน้มนำราคาผลผลิตล่องกองต่ำตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา ประกอบกับเหตุการณ์ความไม่สงบของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ทำให้ทางราชการต้องเข้ามามีบทบาทในด้านแทรกแซงราคาผลผลิตล่องกอง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 โดยได้ส่งเสริมให้ชาวสวนล่องกองรวมตัวสมาชิกจัดตั้งเป็นกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลผลิตและทำการคัดแยกผลไม้ส่งออกตามคุณภาพ ส่งไปจำหน่าย เรียกว่า ศูนย์คัดแยกผลไม้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ซึ่งได้รับงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อใช้บริหารจัดการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งรับซื้อล่องกองสมาชิกออกจำหน่าย

2.1 การแก้ไขปัญหาด้านการตลาดผลผลิตล่องกองใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ฤดูการผลิตปี 2550 จังหวัดนราธิวาส

สืบเนื่องจากนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์) เดินทางมาประชุมพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2550 และได้เห็นชอบแนวทางการกระตุ้นเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีข้อสั่งการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการผลผลิตการเกษตรของพื้นที่ โดยมอบหมายให้ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนการตลาดรองรับผลผลิตลองกองใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ในฤดูกาลผลิตปี 2550 (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส 2550: 1-2)

จังหวัดนราธิวาสได้ดำเนินงานตามแผนการแก้ไขปัญหาด้านการตลาดผลผลิตลองกองฯ เพื่อให้มีการกระจายผลผลิตลองกองออกสู่ตลาดอย่างรวดเร็ว เกษตรกรได้รับราคาที่เป็นธรรม ซึ่งได้มอบหมายให้เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนราธิวาสเพื่อเป็นศูนย์ประสานงานด้านข้อมูลการแก้ไขปัญหาการตลาดผลผลิตลองกองปี 2550 โดยให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เข้ามาเป็นคณะกรรมการ เช่น ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด ตรวจจับผู้ฉ้อโกงจังหวัด สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมจังหวัด ฯลฯ

2.2 แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ มีดังนี้ (กรมส่งเสริมการเกษตร 2547: 1-9)

1. วัตถุประสงค์

1) เพื่อสร้างระบบจัดการผลผลิตของผลไม้ ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีการปลูกไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญหลายชนิดในปริมาณมาก โดยเฉพาะลองกองทุเรียน เงาะและมังคุด

2) เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลไม้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. เป้าหมาย

1) จัดตั้งศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ 20 ศูนย์ให้เป็นแหล่งในการจัดการผลไม้เพื่อจำหน่ายในระดับต่าง ๆ และเพื่อการส่งออก รวมทั้งการบริหารและใช้ประโยชน์จากศูนย์ฯ ให้คุ้มค่า

2) พัฒนาคุณภาพผลไม้ ตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ด้วยระบบการผลิตที่ดีและเหมาะสม (GAP) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จากผลผลิตที่ผลิตได้ทั้งหมด

3. วิธีการดำเนินงาน

1) กำหนดจุดที่ตั้งศูนย์คัดแยกฯ โดยพิจารณาพื้นที่ที่มีการปลูกไม้ผลเป็นส่วนใหญ่

2) กำหนดขอบเขตพื้นที่เป้าหมายที่คาดว่าเกษตรกรสามารถนำผลไม้มายังจุดที่ตั้งของศูนย์คัดแยกฯ ได้สะดวก โดยคำนึงถึงเรื่องการคมนาคมเป็นหลัก ซึ่งทำให้ทราบถึง

เป้าหมาย จำนวนหมู่บ้าน ตำบล และจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล โดยมีทั้งเกษตรกรทั่วไป และเกษตรกรที่รวมตัวกันเป็นกลุ่ม หรือชมรมผู้ปลูกไม้ผล

3) ประมาณการเมื่อทราบขอบเขตพื้นที่ และจำนวนเกษตรกรผู้ปลูกไม้ผล จะทำให้สามารถประมาณการผลผลิตของผลไม้ในแต่ละฤดูกาลได้

4) เกษตรกรผู้ปลูกไม้ผลทุกคนมีสิทธิ์ในการใช้บริการ และเป็นสมาชิกของศูนย์คัดแยกฯ อย่างเท่าเทียมกัน การดำเนินการของศูนย์ฯ จะบริหารจัดการโดยคณะกรรมการที่ร่วมกันคิดและตัดสินใจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ศูนย์ฯ มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและบรรลุผล มีการพัฒนาการจัดการจัดการผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจของผลไม้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

5) ศูนย์ฯ จัดทำแผนโดยการประชุมสมาชิก เสนอแผนปฏิบัติงานและแผนเบิกจ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน ส่งสำนักงานเกษตรจังหวัด

6) จังหวัดจัดอบรมสมาชิกกลุ่มและนำสมาชิกทัศนศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการพัฒนาและจัดการผลผลิต

7) จังหวัดตรวจสอบแผนปฏิบัติงานของศูนย์ฯ และดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณของศูนย์ฯ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายงบประมาณ งบเงินอุดหนุน

8) ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ

9) ประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดกับศูนย์ฯ ทุกศูนย์ฯ

10) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์

4. บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง

1) เจ้าหน้าที่และแกนนำเกษตรกรร่วมการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง

2) คัดเลือกคณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯ ในตำแหน่งต่าง ๆ ประกอบด้วย ประธาน เลขานุการ ทรัพย์สินและคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่วางแผนและดำเนินการจัดการผลผลิต ตลอดจนการจำหน่ายผลไม้ วาระการดำรงตำแหน่ง การอนุมัติ การจัดซื้อจัดจ้างและการจำหน่ายผลผลิต การบริหารงานทั่วไป

3) คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯ กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่าง ๆ เช่น หลักเกณฑ์การรับสมาชิก การบริการคัดแยกผลไม้ การบริการเงินกองทุนหมุนเวียน การจัดสรรผลประโยชน์ การจัดการผลผลิต ฯลฯ เพื่อสร้างระบบการจัดการผลผลิต และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ชุมชน

- 4) คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯ สร้างกลุ่มเครือข่ายของศูนย์ฯ โดยเชื่อมโยงกลุ่มผู้ปลูกไม้ผลในพื้นที่ ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและความเชื่อถือของสมาชิก
- 5) คณะกรรมการบริหารจัดการศูนย์ฯ มีหน้าที่รวบรวมผลผลิต จัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตและกำหนดราคาจำหน่ายให้แก่สมาชิกศูนย์
- 6) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และสมาชิกศูนย์ฯ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการผลิต และสรุปผลความก้าวหน้าของศูนย์ฯ รวมทั้งช่วยกันแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารจัดการศูนย์
- 7) ประสานงานและเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตและการตลาดกับศูนย์อื่น ๆ ทั้ง 3 จังหวัด คือ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และหน่วยงานอื่น ๆ
- 8) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลผลิตที่ได้รับการคัดแยกของศูนย์ฯ และผลการดำเนินงานให้เป็นที่รู้จัก

5. ผลผลิต (Output)

- 1) เกษตรกรเกิดทักษะในการผลิตจนกระทั่งการเก็บเกี่ยวก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ
- 2) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในชุมชนเพื่อคัดแยกผลไม้และพัฒนาคุณภาพตามความต้องการของตลาด
- 3) เกษตรกรเกิดความรู้และสามารถวางแผนการจัดการผลผลิต

6. ผลลัพธ์ (Outcome)

- 1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพึงพอใจต่อการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของศูนย์คัดแยกฯ
- 2) ศูนย์คัดแยกฯ มีเงินทุนหมุนเวียน
- 3) มูลค่าเพิ่มของผลผลิต เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- 4) ชุมชนเข้มแข็ง เกิดความยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้

3. สภาพทั่วไปของจังหวัดนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาส (2554: 1-10) กล่าวถึงสภาพทั่วไปของจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยที่ตั้งและอาณาเขต สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพการเกษตร และการปกครอง ไว้ดังนี้

3.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดชายแดน ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายู ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ ประมาณ 1,149 กิโลเมตร และทางรถไฟ ประมาณ 1,116 กิโลเมตร สูดชายแดนไทย-มาเลเซียที่สถานีรถไฟสุโขทัย-โก-ลก ทิศเหนือจดจังหวัดปัตตานีและอำเภอไทย ทิศใต้จดอำเภอไทยและประเทศมาเลเซียทิศตะวันออกจดประเทศมาเลเซีย และทิศตะวันตกจดจังหวัดยะลา

จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ทั้งหมด 4,475.43 ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้เป็นพื้นที่ที่มีสภาพเป็นพื้นที่พรุทั้งหมดประมาณ 361,860 ไร่

3.2 สภาพเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตร เป็นสำคัญ อาชีพหลักคือ การทำสวนยางพารา สวนมะพร้าวและผลไม้ต่างๆ การทำนา การประมง และการเลี้ยงสัตว์ ผลผลิตทางการเกษตรจึงทำรายได้ให้จังหวัดเป็นอันดับหนึ่ง การค้าขายและการบริการ ทำรายได้ให้จังหวัดเป็นอันดับสองรองลงมา ซึ่งมีรายได้ประชากร หรือผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per Capita) เท่ากับ 63,180 บาท

3.3 สภาพการเกษตร

จังหวัดนครราชสีมา มีเนื้อที่ทั้งหมด 2,856,177.63 ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ถือครอง 1,804,558 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 63.18 ของเนื้อที่ทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร 1,612,364.50 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.58 ของเนื้อที่ทั้งหมด และในจำนวนเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเป็นเนื้อที่ทำทำการเกษตรจำนวน 1,612,364.50 ไร่ หรือร้อยละ 56.43 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเนื้อที่อื่นๆจำนวน 1,051,919.63 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 36.83 ของเนื้อที่ทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญประกอบด้วย ยางพารา ข้าว ปาล์มน้ำมัน ลองกอง มังคุด ทุเรียน และเงาะ

3.4 การปกครอง

จังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 13 อำเภอ การปกครองท้องที่ 77 ตำบล 590 หมู่บ้าน และมีการจัดการปกครองท้องถิ่น 3 รูปแบบ ดังนี้

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง โดยใช้พื้นที่ทั้งจังหวัด
- 2) รูปแบบเทศบาล ใช้พื้นที่ตำบลทั้งตำบล แต่เทศบาลบางแห่งใช้พื้นที่ไม่ครบทั้งพื้นที่ตำบล ในปี 2554 มีจำนวน 14 เทศบาล แยกเป็นเทศบาลเมือง จำนวน 3 แห่ง และเทศบาลตำบล จำนวน 11 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้พื้นที่ตำบลทั้งตำบล และบางแห่งรวมพื้นที่ตำบลอื่นหรือพื้นที่เขตเทศบาล มีจำนวน 74 แห่ง

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรรณิกา ชมดี (2524: 108) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 กล่าวคือ เพศชายมีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่าเพศหญิง

เยาวลักษณ์ มากดี (2528: 76-82) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม คือ การร่วมประชุมกลุ่มร้อยละ 92.43 การร่วมปฏิบัติงานกลุ่มร้อยละ 81.50 และการร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 79.82

เกษม ไตรพิจารณ์ (2545: 28) ได้ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่อง การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนและเกษตรกร เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ คือ การมีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของกลุ่ม และการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์

วิจิตร ช่วยพิทักษ์ (2542: 39) ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่มีต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์นำร่อง จังหวัดสิงห์บุรี ตำบลท่าข้าม อำเภอลำปางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากจุดสาธิต ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี การแปรรูปผลไม้และการเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนตามลำดับ

สมคิด รัตนวงศ์ (2542: 96) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาคใต้ พบว่า

1. กรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาคใต้ ที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีระยะเวลาดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี
2. กรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในภาคใต้ ที่มีสมาชิกครบครัว 5 คน ขึ้นไป มีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าครอบครัวที่มีสมาชิกต่ำกว่า 5 คน แสดงว่า ขนาดของครอบครัวมีผลต่อการมีส่วนร่วม

กรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544: 82) ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอภูซำ จังหวัดอุตรธานี ผล

การศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมมากในกิจกรรมพิเศษ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมอื่นๆ การประชุมและงานรวม ตามลำดับ

ประภาพร ศรีสถิตธรรม (2543: 179-184) ศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง การเป็นสมาชิกกลุ่มที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กล่าวโดยสรุปจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและคณะกรรมการ โดยทั่วไปแล้วจะมีระดับความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐาน ประกอบกับแรงจูงใจ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ตามรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 ศูนย์ จาก 13 อำเภอ ศูนย์ละ 15 คน รวม 375 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เลือกคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 ศูนย์ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ศูนย์ละ 5 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 125 คน แบ่งตามตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการ เลขานุการ ทรัพย์สินคุณ ประธานสัมพันธ์ และกรรมการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ (interview form) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด (closed – ended question) และคำถามแบบปลายเปิด (open - ended question) โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

2.2 การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อสัมภาษณ์คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนราธิวาส โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 **ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง** เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ (1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (2) ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน (3) สภาพทั่วไปของจังหวัดนราธิวาส (4) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 **การสร้างแบบสัมภาษณ์** นำผลการศึกษาค้นคว้าตามข้อ 1 มากำหนดโครงสร้างแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพทางสังคม สถานภาพภายในศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น แรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ แหล่งและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกฯ ตำแหน่งทางสังคม การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงานเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกฯ อาชีพในครัวเรือน จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน การถือครองที่ดิน พื้นที่ทำการเกษตร รายได้จากการประกอบอาชีพ และแหล่งทุนทางการเกษตร ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนใน จังหวัดนราธิวาส มีส่วนประกอบ 4 ประเด็น ดังนี้

1) ด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกฯ ประกอบด้วยประเด็นย่อย การหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้ การตั้งกฎกติกาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนและจัดทำแผนการรับซื้อผลผลิต การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนพัฒนาคุณภาพผลผลิตและบริการของศูนย์คัดแยกฯ และการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ

2) ด้านการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ ประกอบด้วยประเด็นย่อย การเข้าร่วมประชุม การจัดทำแผน การประมาณการผลผลิต การรับสมัครสมาชิก การคัดเลือกคณะกรรมการ การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ การเสนอแผนงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินที่ได้รับ การสนับสนุน การอบรมสมาชิกกลุ่ม การทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ การเชื่อมโยงข้อมูล

ข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯอื่น การจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด การนำผลผลิตเข้าประกวด และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

3) ด้านการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกฯ ประกอบด้วยประเด็นย่อย การได้รับสวัสดิการ การได้รับผลกำไร/เงินปันผล การมีรายได้เพิ่มขึ้น การได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ การได้รับการยอมรับจากชุมชน และการมีเพื่อนเพิ่มขึ้น

4) ด้านการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ ประกอบด้วยประเด็นย่อย การติดตามการรวบรวมผลผลิต การติดตามประเมินคุณภาพผลผลิตและการบริการ การติดตามการดำเนินงานด้านการตลาด การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ การติดตามประเมินผลการบริหารหรือการทำงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ ในภาพรวม

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ โดยข้อเสนอแนะมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดเพื่อเปิดกว้างให้ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้เต็มที่

ลักษณะของคำถามของระดับแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วม และระดับความรุนแรงของปัญหาเป็นแบบให้เลือกตอบ ตามมาตรวัดประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่

กำหนดคะแนน = 5 คะแนน	หมายถึง มากที่สุด
กำหนดคะแนน = 4 คะแนน	หมายถึง มาก
กำหนดคะแนน = 3 คะแนน	หมายถึง ปานกลาง
กำหนดคะแนน = 2 คะแนน	หมายถึง น้อย
กำหนดคะแนน = 1 คะแนน	หมายถึง น้อยที่สุด

2.2.3 การตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ (content validity)

เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำแก้ไข

2.2.4 ทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไป

ทดสอบเก็บข้อมูลกับคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 20 ราย นำผลการสัมภาษณ์ไปทดสอบหาความเชื่อถือได้ตามวิธี Cronbach' alpha การหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (alpha coefficient) โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ของระดับแรงจูงใจเท่ากับ 0.633 ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเท่ากับ 0.892 ระดับการมีส่วนร่วม

เท่ากับ 0.918 และระดับความรุนแรงของปัญหาเท่ากับ 0.892 ซึ่งหมายถึง แบบสัมภาษณ์มีความน่าเชื่อถือได้ ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์เล็กน้อย แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลกำหนดการเก็บจาก 2 แหล่งด้วยกัน คือ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสาร ซึ่งการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเตรียมการก่อนออกภาคสนามเพื่อเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

3.1.1 การกำหนด วัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ รวมทั้งมีการนัดหมายล่วงหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์

3.1.2 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการสัมภาษณ์และการเดินทาง เช่น ดินสอ ปากกา กระดาษช่วยบันทึก แบบสัมภาษณ์ และยานพาหนะ

3.1.3 ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการนัดหมายบุคคลเป้าหมายกลุ่มตัวอย่างที่จะให้สัมภาษณ์

3.2 ขั้นการสัมภาษณ์ การดำเนินการสัมภาษณ์ได้กำหนดขั้นตอนการสัมภาษณ์ไว้ดังต่อไปนี้

3.2.1 แนะนำตัวให้ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่า เป็นใคร มาจากไหน มาทำอะไร ก่อนจะทำการสัมภาษณ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและเป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นอย่างไร เกี่ยวข้องกับผู้ให้สัมภาษณ์อย่างไร และชี้แจงความสำคัญของข้อมูลงานวิจัยแก่คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน

3.2.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ ตามคำถามที่เตรียมไว้โดยใช้คำถามที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบอย่างง่าย พยายามให้ผู้สัมภาษณ์ตอบในประเด็นที่ต้องการถามทุกข้อตามลำดับ

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์ ในขณะที่ให้สัมภาษณ์จะต้องบันทึกผลการสัมภาษณ์ไปพร้อมกันซึ่งการบันทึกมีหลักปฏิบัติดังนี้

3.3.1 บันทึกผลทันทีระหว่างการสัมภาษณ์ ทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด

3.3.2 บันทึกผลตามความเป็นจริงโดยไม่มีอคติ ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ต้องได้รับการบันทึกตามความจริงโดยไม่มีอคติ

3.4 ขั้นสิ้นสุดของการสัมภาษณ์ มีแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.4.1 การทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ต้องทบทวนความถูกต้องและความสมบูรณ์

3.4.2 กล่าวขอบคุณ กล่าวขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมตามลำดับดังนี้

1) ขอนหนังสือจากเกษตรจังหวัดนราธิวาสเพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการนัดหมายคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ

2) นัดหมายคณะกรรมการบริหารศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน เพื่อประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์แล้วสัมภาษณ์ โดยนัดหมายอำเภอละ 1 วันระหว่างเดือน เมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม 2556

3) เมื่อคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ให้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะรวบรวมแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 125 ชุด มาดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ดำเนินการลงรหัสข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

4.1 อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไป โดยใช้ค่าการแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

4.2 การกำหนดระดับแรงงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วม และระดับความรุนแรงของปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ วิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนที่ได้มาแบ่งเป็นช่วงๆเพื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมและปัญหาของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น (class interval) ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย (range)}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 \text{แทนค่า} &= \frac{5-1}{5} \\
 &= \frac{4}{5} \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ค่าอันตรภาคชั้นที่ได้นำมากำหนดขอบเขตมัธยฐานหรือช่วงคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 0.80 โดยมีเกณฑ์แปรผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับการแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรุนแรงปัญหามากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับการแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรุนแรงปัญหามาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับการแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรุนแรงปัญหปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับการแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรุนแรงปัญหาน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับการแรงจูงใจ ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร ระดับการมีส่วนร่วมและระดับความรุนแรงปัญหาน้อยที่สุด

4.3 ข้อเสนอแนะต่างๆ ใช้การพรรณนาตามค่าความถี่และร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้จำนวน 125 ราย การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

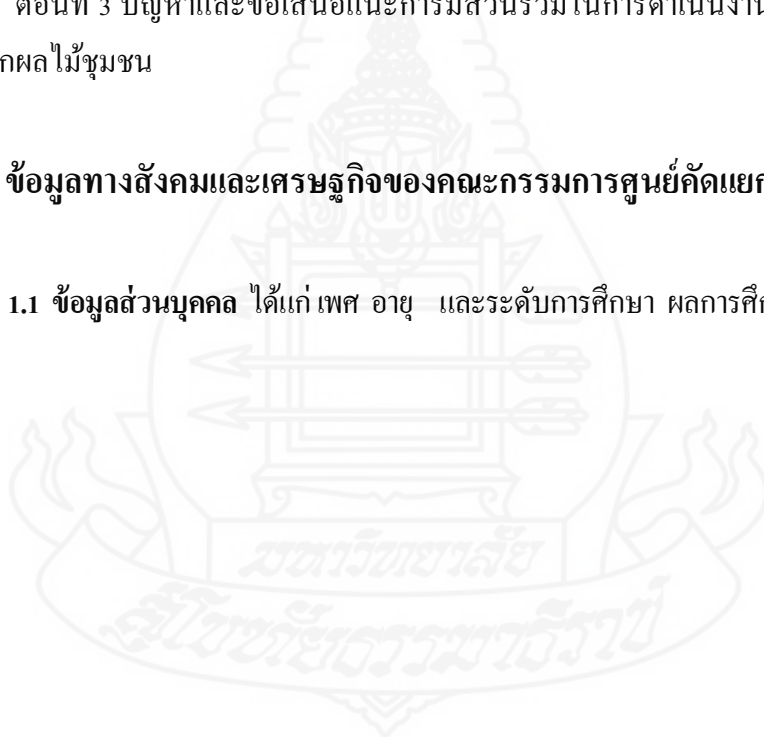
ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางสังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ผลการศึกษาปรากฏในตาราง

ที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพส่วนบุคคลของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
n =125		
1. เพศ		
ชาย	117	93.6
หญิง	8	6.4
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40	25	20.0
41 - 50	64	51.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 51	36	28.8
Min = 29 Max = 65		
Mean = 46.32 S.D. = 6.859		
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	8	6.4
ประถมศึกษาปีที่ 6	12	9.6
มัธยมศึกษาตอนต้น	34	27.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย /ปวช.	50	40.0
อนุปริญญา/ปวส.	17	5.6
ปริญญาตรี	14	11.2

จากตารางที่ 4.1 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

1) เพศ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในจังหวัดนราธิวาส ที่มีตำแหน่งประธาน เลขาธิการ เหนือหญิง ประชาสัมพันธ์ กรรมการ ร้อยละ 93.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 6.4 เป็นเพศหญิง

2) อายุ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 51.2 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 28.8 มีอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 51 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 29 ปี สูงสุด 65 ปี และอายุเฉลี่ย 46.32 ปี

3) ระดับการศึกษา คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 40.0 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) รองลงมาร้อยละ 27.2 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 11.2 จบระดับปริญญาตรี ร้อยละ 9.6 จบระดับประถมศึกษาปีที่ 6

ร้อยละ 6.4 จบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และร้อยละ 5.6 จบระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.)

1.2 ข้อมูลทางสังคม ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน

การวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาข้อมูลทางสังคม ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน สถานภาพทางสังคม สถานภาพภายในศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน ระยะเวลาที่เป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน ประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและงานเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน ปรากฏในตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทางสังคมของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
n =125		
1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3	8	6.4
4	39	31.2
5	44	33.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 6	34	27.2
Min = 2	Max = 10	
Mean = 4.94	S.D. = 1.268	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=125		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. สถานภาพทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่ง	99	79.2
มีตำแหน่ง	26	20.8
ผู้ใหญ่บ้าน	4	3.2
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	14	11.2
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล	8	6.4
3. ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ (ปี)		
3 - 4	9	7.2
5 - 6	67	53.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 7	49	39.2
Min = 3 Max = 9		
Mean = 6.43 S.D. = 1.734		
4. ประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	13	10.4
11-20	79	63.2
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	33	26.4
Min = 8 Max = 45		
Mean = 17.90 S.D. = 5.932		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n=125		
ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
6. การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น		
ไม่เป็น	0	0.0
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	125	100.0
กลุ่มเกษตรกร	107	85.5
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3	2.4
กลุ่มลูกค้า ธกส.	26	20.8
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร	5	4.0
กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร	25	20.0
7. การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และดูงาน		
ไม่เคยเข้าร่วม	0	0.0
เคยเข้าร่วม	125	100.0
ประชุม จำนวน (ครั้ง)	125	100.0
1	120	96.0
2	5	4.0
Min = 1 Max = 2		
Mean = 1.04 S.D. = 0.197		
ฝึกอบรม สัมมนา จำนวน (ครั้ง)	93	74.4
1	92	73.6
2	1	0.8
Min = 1 Max = 2		
Mean = 1.01 S.D. = 0.452		
ดูงาน จำนวน (ครั้ง)	3	2.4
1	3	2.4

จากตารางที่ 4.2 ปรากฏผลดังนี้

1) **จำนวนสมาชิกในครัวเรือน** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 62.4 มีสมาชิกในครัวเรือน มากกว่าหรือเท่ากับ 5 คน รองลงมาร้อยละ 31.2 มีสมาชิกในครัวเรือน 4 คน และร้อยละ 3.2 มีสมาชิกในครัวเรือน 3 คนและน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 2 คน สูงสุด 10 คน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.94 คน

2) **สถานภาพทางสังคม** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 79.2 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม และ ร้อยละ 20.8 มีตำแหน่งทางสังคม ได้แก่ ร้อยละ 11.2 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 6.4 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และร้อยละ 3.2 เป็นผู้ใหญ่บ้าน

3) **ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 53.6 มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ 5-6 ปี รองลงมาร้อยละ 39.2 เป็นคณะกรรมการมีระยะเวลา มากกว่าหรือเท่ากับ 7 ปี และร้อยละ 7.2 มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ 3-4 ปี โดยมีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการต่ำสุด 3 ปี สูงสุด 9 ปี และมีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการเฉลี่ย 6.43 ปี

4) **ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 63.2 มีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร 11-20 ปี รองลงมาร้อยละ 26.4 มีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ปี ร้อยละ 10.4 มีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี โดยมีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร ต่ำสุด 8 ปี สูงสุด 45 ปี และมีประสบการณ์ในการประกอบการเกษตรเฉลี่ย 17.9 ปี

5) **การเป็นสมาชิกกลุ่มและองค์กรอื่น** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 100.0 เป็นสมาชิกกลุ่มและองค์กรอื่น ได้แก่ ร้อยละ 85.5 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 20.8 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 20.0 เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร ร้อยละ 4.0 เป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์การเกษตรและร้อยละ 2.4 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

6) **การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงานเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 100.0 เคยเข้าร่วมเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงานเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ทั้งนี้ร้อยละ 96.0 เคยเข้าร่วมประชุม 1 ครั้ง ร้อยละ 4.0 เคยเข้าร่วมประชุม 2 ครั้ง ร้อยละ 74.4 เคยเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา โดยร้อยละ 73.6 เคยเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา 1 ครั้ง ร้อยละ 0.8 เคยเข้าร่วมฝึกอบรม สัมมนา 2 ครั้ง นอกจากนี้คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 2.4 เคยเข้าร่วมดูงาน 1 ครั้ง

1.3 แรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลปรากฏในตารางที่

4.3

ตารางที่ 4.3 แรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

โดย 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด n = 125

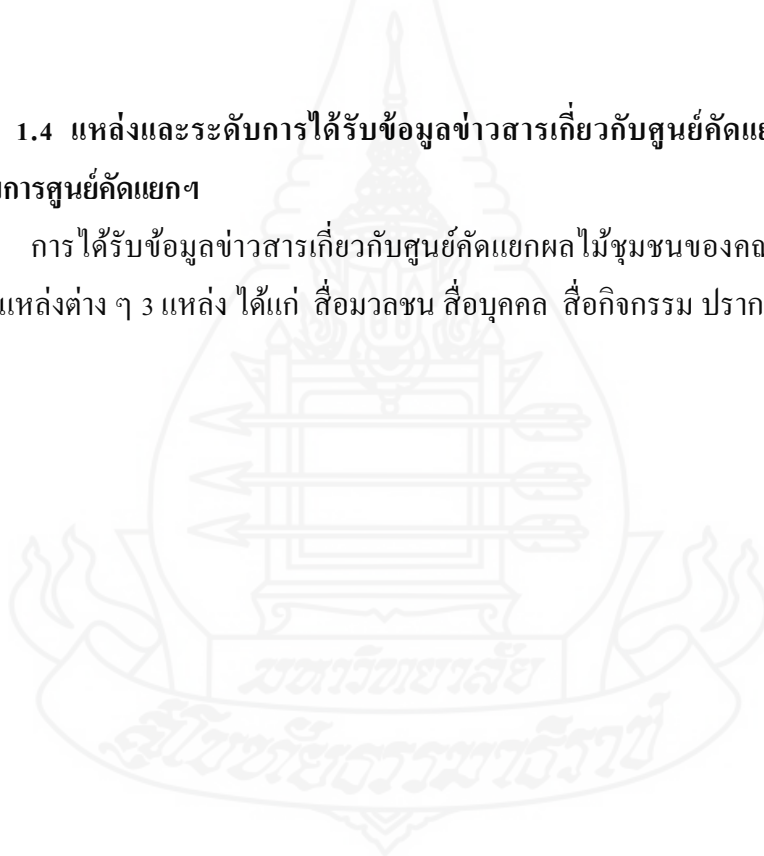
ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
1. ต้องการช่วยพัฒนา หมู่บ้านและชุมชน	59 (47.2)	56 (44.8)	9 (7.2)	1 (0.8)	0 (0.0)	4.38 (0.657)	มากที่สุด
2. ได้รับการยกย่องนับถือ จากชาวบ้าน	5 (4.0)	36 (28.8)	47 (37.6)	32 (25.6)	5 (4.0)	3.03 (0.933)	ปานกลาง
3. มีตำแหน่งทางสังคม	8 (6.4)	22 (17.6)	53 (42.4)	38 (30.4)	4 (3.2)	2.94 (0.931)	ปานกลาง
4. เป็นตัวแทนของ ชาวบ้าน	23 (18.4)	76 (60.8)	24 (19.2)	2 (1.6)	0 (0.0)	3.96 (0.665)	มาก
5. มีความเสียสละ	37 (29.6)	72 (57.6)	12 (9.6)	2 (1.6)	2 (1.6)	4.12 (0.768)	มาก
6. ได้รับเงินตอบแทน	2 (1.6)	13 (10.4)	29 (23.2)	52 (41.6)	29 (23.2)	2.26 (0.983)	น้อย
7. ได้รับผลประโยชน์ที่ ไม่ใช่ตัวเงินตอบแทน	1 (0.8)	19 (15.2)	60 (48.0)	33 (26.4)	12 (9.6)	2.71 (0.763)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						3.34 (0.469)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

ระดับแรงจูงใจในการเข้ามาทำหน้าที่ในบทบาทคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) เมื่อวิเคราะห์ในประเด็นย่อยพบว่า แรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ต้องการช่วยพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.38) รองลงมาแรงจูงใจระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ มีความเสียสละ (ค่าเฉลี่ย 4.12) และต้องการเป็นตัวแทนของชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.96) แรงจูงใจระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.03) ต้องการมีตำแหน่งทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 2.94) และต้องการได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงินตอบแทน (ค่าเฉลี่ย 2.71) และแรงจูงใจระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ต้องการได้รับเงินตอบแทน (ค่าเฉลี่ย 2.26)

1.4 แหล่งและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ จากแหล่งต่าง ๆ 3 แหล่ง ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม ปรากฏผลในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แหล่งและระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนของคณะกรรมการ
ศูนย์คัดแยกฯ

โดย 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

n=125

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
1. สื่อมวลชน						2.16 (0.658)	น้อย
สิ่งพิมพ์	12 (9.6)	40 (32.0)	50 (40.0)	19 (15.2)	4 (3.2)	2.70 (0.951)	ปานกลาง
วิทยุกระจายเสียง	1 (0.8)	14 (11.2)	20 (16.0)	65 (52.0)	25 (20.0)	2.21 (0.918)	น้อย
หอกระจายข่าว	1 (0.8)	5 (4.0)	18 (14.4)	68 (54.4)	33 (26.4)	1.98 (0.803)	น้อย
โทรทัศน์	1 (0.8)	10 (8.0)	25 (20.0)	57 (45.6)	32 (25.6)	2.13 (0.916)	น้อย
คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต	0 (0.0)	6 (4.8)	17 (13.6)	45 (36.0)	57 (45.6)	1.78 (0.860)	น้อยที่สุด
2. สื่อบุคคล						3.21 (0.548)	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	95 (76.0)	27 (21.6)	0 (0.0)	18 (6.8)	238 (90.2)	4.70 (0.635)	มากที่สุด
เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	4 (3.2)	13 (10.4)	31 (24.8)	57 (45.6)	20 (16.0)	2.39 (0.983)	น้อย
เพื่อนบ้าน	4 (3.2)	20 (16.0)	70 (56.0)	26 (20.8)	5 (4.0)	2.94 (0.811)	ปานกลาง
ญาติพี่น้อง	3 (2.4)	18 (14.4)	68 (54.4)	24 (19.2)	12 (9.6)	2.81 (0.886)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n=125

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
3. สื่อกิจกรรม						3.37 (0.623)	ปานกลาง
การศึกษาดูงานหรือการ ทัศนศึกษา	9 (7.2)	49 (39.2)	33 (26.4)	29 (23.2)	5 (4.0)	3.22 (1.015)	ปานกลาง
การจัดนิทรรศการ	0 (0.0)	55 (44.0)	35 (28.0)	28 (22.4)	7 (5.6)	3.22 (0.747)	ปานกลาง
การประชุม/สัมมนา	18 (14.4)	67 (53.6)	32 (25.6)	7 (5.6)	1 (0.8)	3.75 (0.800)	มาก
การอบรม	14 (11.2)	82 (65.6)	20 (16.0)	8 (6.4)	1 (0.8)	3.80 (0.751)	มาก
งานวันเกษตร	5 (4.0)	21 (16.8)	65 (52.0)	33 (26.4)	1 (0.8)	2.97 (0.792)	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม						2.91 (0.610)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อกิจกรรม ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.91) มีรายละเอียด ดังนี้

1) สื่อมวลชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อมวลชน ประเภทสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.70) รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารระดับน้อยจากวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย 2.21 2.13 และ 1.98 ตามลำดับ) และได้รับข้อมูลข่าวสารระดับน้อยที่สุดจากอินเทอร์เน็ต (ค่าเฉลี่ย 1.78) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อมวลชนระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.16)

2) **สื่อบุคคล** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อบุคคล ประเภทเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.70) รองลงมาสื่อบุคคลประเภทเพื่อนบ้านและญาติพี่น้องได้รับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94 และ 2.81 ตามลำดับ) และเจ้าหน้าที่ภาคเอกชนอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.39) ในภาพรวม คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อบุคคลระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.21)

3) **สื่อกิจกรรม** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อกิจกรรม ประเภทการอบรม และการประชุม/สัมมนา อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80 และ 3.75 ตามลำดับ) รองลงมาสื่อกิจกรรมประเภทการศึกษาดูงานหรือการทัศนศึกษา ซึ่งเท่ากับการจัดนิทรรศการ และงานวันเกษตรกร ได้รับในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22 3.22 และ 2.97 ตามลำดับ) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากสื่อกิจกรรมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37)

1.5 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพในครัวเรือน จำนวนแรงงานด้านการเกษตร การถือครองที่ดิน (ที่ดินเป็นของตนเอง ที่ดินเช่า ที่ดินที่ให้ใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าเช่า) พื้นที่ทำการเกษตร รายได้จากการประกอบอาชีพ รายได้จากภาคการเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร และแหล่งทุนทางการเกษตร ผลการศึกษาปรากฏในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลทางเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

n=125		
ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. อาชีพในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เกษตรกร	125	100.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	0.8
รับจ้างทั่วไป	73	58.4
ค้าขาย	41	32.8
2. จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน (คน)		
1	1	0.8
2	58	46.4
3	43	34.4
4	18	14.4
5	5	4.0
Min = 1	Max = 5	
Mean = 2.74	S.D. = 0.860	
3. การถือครองที่ดิน (ไร่) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
3.1 เป็นของตนเอง (n=125)		
1-10	61	48.8
11-20	46	36.8
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	18	14.4
Min = 1	Max = 50	
Mean = 12.81	S.D. = 8.462	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n=125		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3.2 ที่ดินเช่า (ไร่) (n=5)		
2	1	0.8
3	1	0.8
5	3	2.4
Min = 2	Max = 5	
Mean = 1.6	S.D. = 0.826	
3.3 ที่ดินให้ใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าเช่า (ไร่) (n= 7)		
1-2	3	2.4
3-4	3	2.4
มากกว่าหรือเท่ากับ 5	1	0.8
Min = 1	Max = 15	
Mean = 2.3	S.D. = 0.756	
4. พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
1-10	65	52.0
11-20	47	37.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 21	13	10.4
Min = 1	Max = 45	
Mean = 12.07	S.D. = 7.597	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 125		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้จากการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี (บาท)		
5.1 รายได้รวมจากการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000	28	22.4
100,001 – 200,000	85	68.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 200,001	12	9.6
Min = 60,000 Max = 632,000		
Mean = 148,911.04 S.D. = 82,483.333		
5.2 รายได้จากภาคการเกษตรในรอบ 1 ปี (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000	21	16.8
50,001 – 100,000	77	61.6
มากกว่าหรือเท่ากับ 100,001	27	21.6
Min = 15,000 Max = 510,000		
Mean = 91,784 S.D. = 70,053.043		
5.3 รายได้จากนอกภาคการเกษตรในรอบ 1 ปี (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000	26	20.8
30,001 – 60,000	60	48.0
มากกว่าหรือเท่ากับ 60,001	39	31.2
Min = 18,000 Max = 200,000		
Mean = 56,679 S.D. = 39,070.2698		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n=125		
ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. แหล่งทุนทางการเกษตร		
ทุนของตนเอง	93	74.4
กู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	32	25.6
กู้ญาติ/เพื่อนบ้าน	5	4.0
กู้นายทุน	1	0.8
กู้กองทุนหมู่บ้าน	17	13.6
กู้ธนาคารพาณิชย์	1	0.8
กู้ ธกส.	20	16.0
กู้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	6	4.8

จากตารางที่ 4.5 การศึกษาปรากฏผลดังนี้

1) **อาชีพในครัวเรือน** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 100.0 ประกอบอาชีพการเกษตร ร้อยละ 58.4 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 32.8 ประกอบอาชีพค้าขาย และร้อยละ 0.8 ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

2) **จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 46.4 มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนจำนวน 2 คน รองลงมา ร้อยละ 34.4 มีแรงงานแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนจำนวน 3 คน และร้อยละ 14.4 มีแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนจำนวน 1 คน โดยมีแรงงานที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 5 คน และจำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.74 คน

3) **การถือครองที่ดิน** แบ่งเป็น

3.1) **ขนาดพื้นที่เป็นของตนเอง** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 48.8 มีพื้นที่เป็นของตนเองระหว่าง 1 - 10 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 36.8 มีพื้นที่ระหว่าง 11-20 ไร่ และร้อยละ 14.4 มีพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ โดยมีพื้นที่เป็นของตนเองเฉลี่ย 12.81 ไร่ สูงสุด 50 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่

3.2) **ขนาดที่ดินที่เช่า** คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 2.4 มีที่ดินเช่าจำนวน 5 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 0.8 เท่ากันมีพื้นที่เช่าจำนวน 2 ไร่ และ 1 ไร่ โดยมีพื้นที่เช่าเฉลี่ย 1.6 ไร่ สูงสุด 5 ไร่ และต่ำสุด 2 ไร่

3.3) ขนาดที่ดินให้ใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าเช่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 2.4 เท่ากันมีพื้นที่การเกษตรที่ทำโดยไม่เสียค่าเช่าระหว่าง 1 - 2 ไร่ และ 3 - 4 ไร่ และร้อยละ 0.8 มีพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ โดยมีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 2.3 ไร่ สูงสุด 15 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่

4) พื้นที่ทำการเกษตร คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 52.0 มีพื้นที่การเกษตรระหว่าง 1-10 ไร่ รองลงมาร้อยละ 37.6 มีพื้นที่ระหว่าง 11-20 ไร่ และร้อยละ 10.2 มีพื้นที่มากกว่าหรือเท่ากับ 21 ไร่ โดยมีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 12.07 ไร่ สูงสุด 45 ไร่ และต่ำสุด 1 ไร่

5) รายได้จากการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี แบ่งเป็น

5.1) รายได้รวมจากการประกอบอาชีพในรอบ 1 ปี คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 68.0 มีรายได้รวมจากการประกอบอาชีพระหว่าง 100,001 - 200,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 22.4 มีรายได้รวมจากการประกอบอาชีพน้อยกว่าหรือเท่ากับ 100,000 บาท และร้อยละ 9.6 มีรายได้รวมจากการประกอบอาชีพมากกว่าหรือเท่ากับ 200,001 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 148,911.04 บาท สูงสุด 632,000 บาท และต่ำสุด 60,000 บาท

5.2) รายได้จากภาคการเกษตรในรอบ 1 ปี คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 61.6 มีรายได้จากภาคการเกษตรระหว่าง 50,001-100,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 21.6 มีรายได้จากภาคการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 100,001 บาท และร้อยละ 16.8 มีรายได้จากภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 91,784 บาท สูงสุด 510,000 บาท และต่ำสุด 15,000 บาท

5.3) รายได้จากนอกภาคการเกษตรในรอบ 1 ปี คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 48.2 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ระหว่าง 30,001-60,000 บาท รองลงมา ร้อยละ 31.2 รายได้จากนอกภาคการเกษตรมากกว่าหรือเท่ากับ 60,001 บาท และร้อยละ 20.6 มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 150,001 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 56,679 บาท สูงสุด 200,000 บาท และต่ำสุด 18,000 บาท

6) แหล่งเงินทุนทางการเกษตร คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 74.4 ใช้เงินทุนของตนเอง และร้อยละ 25.6 กู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ โดยร้อยละ 16.0 กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ร้อยละ 13.6 กู้จากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 4.8 กู้เงินทุนจากสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 4.0 กู้จากญาติ/เพื่อนบ้าน และร้อยละ 0.8 เท่ากัน กู้จากธนาคารพาณิชย์ และจากนายทุน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ประกอบไปด้วย การวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน และการติดตามประเมินผล การดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลปรากฏในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

โดย 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด n = 125

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
1.การมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน						3.75 (0.506)	มาก
1)การหาแนวทางในการดำเนินงาน ของศูนย์คัดแยกฯ	24 (19.2)	80 (64.0)	20 (16.0)	1 (0.8)	0 (0.0)	4.02 (0.622)	มาก
2)การวางแผนด้านการเงินการลงทุน ของศูนย์คัดแยกฯ	16 (12.8)	63 (50.4)	43 (34.4)	3 (2.4)	0 (0.0)	3.74 (0.709)	มาก
3)การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้	11 (8.8)	51 (40.8)	56 (44.8)	7 (5.6)	0 (0.0)	3.53 (0.736)	มาก
4)การตั้งกฎกติกาในการดำเนิน กิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ	15 (12.0)	82 (65.6)	27 (21.6)	1 (0.8)	0 (0.0)	3.89 (0.599)	มาก
5)การกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ	19 (15.2)	80 (64.0)	22 (17.6)	4 (3.2)	0 (0.0)	3.91 (0.672)	มาก
6)การวางแผนและจัดทำแผนการรับ ซื้อผลผลิต	23 (18.4)	69 (55.2)	28 (22.4)	5 (4.0)	0 (0.0)	3.88 (0.747)	มาก
7)การคัดเลือกผู้รับผิดชอบใน กิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ	17 (13.6)	76 (60.8)	29 (23.2)	3 (2.4)	0 (0.0)	3.86 (0.668)	มาก
8)การวางแผนด้านการตลาด	8 (6.4)	49 (39.2)	61 (48.8)	6 (4.8)	1 (0.8)	3.46 (0.724)	มาก
9)การวางแผนพัฒนาคุณภาพผลผลิต และบริการของศูนย์คัดแยกฯ	18 (14.4)	67 (53.6)	39 (31.2)	1 (0.8)	0 (0.0)	3.82 (0.677)	มาก
10)การวางแผนโฆษณา ประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ	11 (8.8)	41 (32.8)	64 (51.2)	9 (7.2)	0 (0.0)	3.43 (0.755)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=125

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน						3.49 (0.440)	มาก
1)การเข้าร่วมประชุม	37 (29.6)	75 (60.0)	13 (10.4)	0 (0)	0 (0.0)	4.19 (0.605)	มาก
2)การจัดทำแผน	18 (14.4)	70 (56.0)	37 (29.6)	0 (0)	0 (0.0)	3.85 (0.648)	มาก
3)การประมาณการผลผลิต	16 (12.8)	80 (64.0)	25 (20.0)	3 (2.4)	0 (0.0)	3.90 (0.670)	มาก
4)การรับสมัครสมาชิก	15 (12.0)	59 (47.2)	42 (33.6)	7 (5.6)	2 (1.6)	3.62 (0.830)	มาก
5)การคัดเลือกคณะกรรมการ	19 (15.2)	75 (60.0)	27 (21.6)	4 (3.2)	0 (0.0)	3.87 (0.695)	มาก
6)การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ	17 (13.6)	81 (64.8)	25 (20.0)	2 (1.6)	0 (0.0)	3.90 (0.628)	มาก
7)การเสนอแผนงบประมาณ	5 (4.0)	49 (39.2)	59 (47.2)	11 (8.8)	1 (0.8)	3.37 (0.735)	ปานกลาง
8)การเบิกจ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน	17 (13.6)	36 (28.8)	60 (48.0)	12 (9.6)	0 (0.0)	3.46 (0.848)	มาก
9)การอบรมสมาชิกกลุ่ม	8 (6.4)	24 (19.2)	77 (61.6)	15 (12.0)	1 (0.8)	3.18 (0.755)	ปานกลาง
10)การทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ	2 (1.6)	34 (27.2)	59 (47.2)	24 (19.20)	6 (4.8)	3.02 (0.852)	ปานกลาง
11)การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯอื่น	5 (4.0)	22 (17.6)	46 (36.8)	50 (40.0)	2 (1.6)	2.82 (0.880)	ปานกลาง
12)การจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด	11 (8.8)	24 (19.2)	56 (44.8)	32 (25.6)	2 (1.6)	3.08 (0.930)	ปานกลาง
13)การนำผลผลิตเข้าประกวด	16 (12.8)	42 (33.6)	41 (32.8)	23 (18.4)	3 (2.4)	3.36 (1.003)	ปานกลาง
14)การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	6 (4.8)	42 (33.6)	10 (8.0)	17 (13.6)	0 (0.0)	3.30 (0.762)	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n=125

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
3.การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน						3.12 (0.409)	ปานกลาง
1)การได้รับสวัสดิการ	1 (0.8)	11 (8.8)	34 (27.2)	59 (47.2)	20 (16.0)	2.31 (0.875)	น้อย
2)การได้รับผลกำไร/เงินปันผล	0 (0)	10 (8.0)	41 (32.8)	57 (45.6)	17 (13.6)	2.35 (0.816)	น้อย
3)การมีรายได้เพิ่มขึ้น	2 (1.6)	13 (10.4)	63 (50.4)	45 (36.0)	2 (1.6)	2.74 (0.728)	ปานกลาง
4)การได้รับความรู้ ทักษะ ในการ พัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่	7 (5.6)	76 (60.8)	37 (29.6)	3 (2.4)	2 (1.6)	3.66 (0.695)	มาก
5)การได้รับการยอมรับจากชุมชน	9 (7.2)	71 (56.8)	40 (32.0)	5 (4.0)	0 (0.0)	3.67 (0.801)	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม						3.50 (0.530)	มาก
1)การติดตามการรวบรวมผลผลิต	6 (4.8)	72 (57.6)	41 (32.8)	6 (4.8)	0 (0.0)	3.62 (0.656)	มาก
2)การติดตามประเมินคุณภาพ ผลผลิตและการบริการ	3 (2.4)	67 (53.6)	51 (40.8)	3 (2.4)	1 (0.8)	3.54 (1.016)	มาก
3)การติดตามการดำเนินงานด้าน การตลาด	4 (3.2)	49 (39.2)	61 (48.8)	11 (8.8)	0 (0.0)	3.37 (0.690)	ปานกลาง
4)การติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ	28 (10.6)	81 (30.7)	103 (39.0)	46 (17.4)	6 (2.3)	3.30 (0.954)	ปานกลาง
5)การติดตามประเมินผลการบริหาร หรือการทำงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกฯ	5 (4.0)	65 (52.0)	47 (37.6)	8 (6.4)	0 (0.0)	3.54 (0.679)	มาก
6)การติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯใน ภาพรวม	5 (4.0)	64 (51.2)	50 (40.0)	6 (4.8)	0 (0.0)	3.54 (0.654)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.47 (1.471)	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n =125

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม						3.50	มาก
ประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม						(0.530)	
1)การติดตามการรวบรวมผลผลิต	6 (4.8)	72 (57.6)	41 (32.8)	6 (4.8)	0 (0.0)	3.62 (0.656)	มาก
2)การติดตามประเมินคุณภาพ ผลผลิตและการบริการ	3 (2.4)	67 (53.6)	51 (40.8)	3 (2.4)	1 (0.8)	3.54 (1.016)	มาก
3)การติดตามการดำเนินงานด้าน การตลาด	4 (3.2)	49 (39.2)	61 (48.8)	11 (8.8)	0 (0.0)	3.37 (0.690)	ปานกลาง
4)การติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ	28 (10.6)	81 (30.7)	103 (39.0)	46 (17.4)	6 (2.3)	3.30 (0.954)	ปานกลาง
5)การติดตามประเมินผลการบริหาร หรือการทำงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกฯ	5 (4.0)	65 (52.0)	47 (37.6)	8 (6.4)	0 (0.0)	3.54 (0.679)	มาก
6)การติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯใน ภาพรวม	5 (4.0)	64 (51.2)	50 (40.0)	6 (4.8)	0 (0.0)	3.54 (0.654)	มาก
เฉลี่ยรวม						3.47 (1.471)	มาก

เกณฑ์การประเมินค่า ช่วงคะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายความว่า มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
	3.41 - 4.20	หมายความว่า มีส่วนร่วมระดับมาก
	2.61 - 3.40	หมายความว่า มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
	1.81 - 2.60	หมายความว่า มีส่วนร่วมระดับน้อย
	1.00 - 1.80	หมายความว่า มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน มีรายละเอียด ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมาก ทั้ง 10 ประเด็น ได้แก่ การหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ การตั้งกฎกติกาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยก การวางแผนและจัดทำแผนการรับซื้อผลผลิต การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผลผลิตและบริการของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้ การวางแผนด้านการตลาด และการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ (ค่าเฉลี่ย 4.02 3.91 3.89 3.88 3.86 3.82 3.74 3.53 3.46 และ 3.43 ตามลำดับ) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75)

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมาก 7 ประเด็น ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การประมาณการผลผลิต การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ การคัดเลือกคณะกรรมการ การจัดทำแผน การรับสมัครสมาชิก และการเบิกจ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 4.19 3.90 3.90 3.87 3.85 3.62 และ 3.46 ตามลำดับ) และคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลาง 7 ประเด็น ได้แก่ การเสนอแผนงบประมาณ การนำผลผลิตเข้าประกวด การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การอบรมสมาชิกกลุ่ม การจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด การทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ และการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.37 3.36 3.30 3.18 3.08 3.02 และ 2.82 ตามลำดับ) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49)

3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การมีเพื่อนเพิ่มขึ้น การได้รับการยอมรับจากชุมชน และการได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ (ค่าเฉลี่ย 3.99 3.67 และ 3.66 ตามลำดับ) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การมีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 2.74) และคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับผลกำไร/เงินปันผล และการได้รับสวัสดิการ (ค่าเฉลี่ย 2.35 และ 2.31 ตามลำดับ) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12)

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การติดตามการรวบรวมผลผลิต การติดตามประเมินคุณภาพผลผลิตและการบริการ การติดตามประเมินผลการบริหารหรือการทำงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ ในภาพรวม (ค่าเฉลี่ย 3.62 3.54 3.54 และ 3.54 ตามลำดับ) และคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การติดตามการดำเนินงานด้านการตลาด และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.37 และ 3.30 ตามลำดับ) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50)

ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.47)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

3.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ ชุมชน

การวิจัยเรื่องนี้ ศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการ
ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ได้แก่ การวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การดำเนินกิจกรรม
ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน และการติดตาม
ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลปรากฏในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน
โดย 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด n=125

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
1. ด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์คัด แยกผลไม้ชุมชน						2.81 (0.851)	ปานกลาง
1)คณะกรรมการขาดความรู้ความ เข้าใจด้านการวางแผน	3 (2.4)	30 (24.0)	54 (43.2)	36 (28.8)	2 (1.6)	2.97 (0.832)	ปานกลาง
2)ขาดความร่วมมือในการวางแผน จากคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ	1 (0.8)	21 (16.8)	47 (37.6)	50 (40.0)	6 (4.8)	2.69 (0.837)	ปานกลาง
3)ไม่มีการวัดความสำเร็จของ แผนพัฒนา	4 (3.2)	22 (17.6)	46 (36.8)	49 (39.2)	4 (3.2)	2.78 (0.885)	ปานกลาง
2. ด้านการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ คัดแยกผลไม้ชุมชน						2.70 (0.478)	ปานกลาง
1)การประชุมชี้แจงการดำเนินงานมี ไม่บ่อยครั้ง	4 (3.2)	21 (16.8)	56 (44.8)	43 (34.4)	1 (0.8)	2.87 (0.813)	ปานกลาง
2) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดทำแผน	1 (0.8)	9 (7.2)	60 (48.0)	51 (40.8)	4 (3.2)	2.62 (0.705)	ปานกลาง
3)ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการประเมิน การผลิต	0 (0)	5 (4.0)	47 (37.6)	54 (43.2)	19 (15.2)	2.30 (0.855)	น้อย
4)ศูนย์คัดแยกฯ มีสมาชิกเข้าร่วม น้อย	0 (0)	10 (8.0)	41 (32.8)	65 (52.0)	9 (7.2)	2.42 (0.743)	น้อย

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n =125

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
5) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการคัดเกรด ผลผลิตและบรรจุหีบห่อ	1 (0.8)	3 (2.4)	32 (25.6)	68 (54.4)	21 (16.8)	2.16 (0.756)	น้อย
6) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการเสนอแผน งบประมาณ	1 (0.8)	15 (12.0)	54 (43.2)	52 (41.6)	3 (2.4)	2.67 (0.749)	ปานกลาง
7) ศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาการเบิกจ่าย งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน	3 (2.4)	42 (33.6)	42 (33.6)	31 (24.8)	7 (5.6)	3.02 (0.954)	ปานกลาง
8) สมาชิกศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้รับการ อบรม	2 (1.6)	15 (12.0)	63 (50.4)	37 (29.6)	8 (6.4)	2.73 (0.817)	ปานกลาง
9) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้ จัดให้มีการทัศนศึกษา/ ดูงาน/ ฝึก ปฏิบัติ	7 (5.6)	21 (16.8)	61 (48.8)	29 (23.2)	7 (5.6)	2.94 (0.922)	ปานกลาง
10) ศูนย์คัดแยกฯ ขาดการเชื่อมโยง ข้อมูลข่าวสารกับ ศูนย์คัดแยกฯ อื่น	4 (3.2)	59 (47.2)	34 (27.2)	24 (19.2)	4 (3.2)	3.28 (0.921)	ปานกลาง
11) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดงานวัน ผลไม้ระดับจังหวัด	3 (2.4)	11 (8.8)	68 (54.4)	38 (30.4)	5 (4.0)	2.75 (0.769)	ปานกลาง
12) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้นำผลผลิตเข้า ประกวด	1 (0.8)	10 (8.0)	68 (54.4)	35 (28.0)	11 (8.8)	2.64 (0.787)	ปานกลาง
13) ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	0 (0)	11 (8.8)	74 (59.2)	33 (26.4)	7 (5.6)	2.71 (0.705)	ปานกลาง
3. ด้านการรับผลประโยชน์						3.18 0.695	ปานกลาง
1) ได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนา อาชีพน้อย	0 (0)	11 (8.8)	46 (36.8)	51 (40.8)	17 (13.6)	2.41 (0.834)	น้อย
2) ไม่มีสวัสดิการในรูปแบบเงินจากการ เป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ	9 (7.2)	66 (52.8)	27 (21.6)	13 (10.4)	10 (8.0)	3.41 (1.040)	มาก
3) ผลกำไรมีน้อย/ไม่มีเงินปันผลจาก การร่วมดำเนินกิจกรรมศูนย์คัดแยกฯ	5 (4.0)	74 (59.2)	25 (20.0)	15 (12.0)	6 (4.8)	3.46 (0.929)	มาก
4) ผลประกอบการของศูนย์คัดแยกฯ มี น้อย	2 (1.6)	73 (58.4)	35 (28.0)	11 (8.8)	4 (3.2)	3.46 (0.809)	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 125

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					\bar{x} (S.D.)	ความหมาย
	5	4	3	2	1		
	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)	จำนวน (คน) (ร้อยละ)		
4. ด้านการติดตามประเมินผล						2.72 (0.637)	ปานกลาง
1) คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล	0 (0)	24 (19.2)	56 (44.8)	41 (32.8)	4 (3.2)	2.80 (0.783)	ปานกลาง
2) ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตามประเมินผล	0 (0)	25 (20.0)	47 (37.6)	50 (40.0)	3 (2.4)	2.75 (0.800)	ปานกลาง
3) การติดตามประเมินผลไม่ครอบคลุมทุกด้าน	4 (3.2)	23 (18.4)	54 (43.2)	40 (32.0)	4 (3.2)	2.86 (0.865)	ปานกลาง
4) ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล	0 (0)	18 (14.4)	48 (38.4)	54 (43.2)	5 (4.0)	2.63 (0.778)	ปานกลาง
5) เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง	1 (0.8)	7 (5.6)	66 (52.8)	32 (29.6)	14 (11.2)	2.55 (0.798)	น้อย
เฉลี่ยรวม						2.85 (0.665)	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) การวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลางในประเด็นย่อยทั้ง 3 ประเด็น เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผน (ค่าเฉลี่ย 2.97) ไม่มีการวัดความสำเร็จของแผนพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.78) และขาดความร่วมมือในการวางแผนจากคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ (ค่าเฉลี่ย 2.69) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.81)

2) การดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลางในประเด็นย่อย 10 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์คัดแยกฯ ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯ อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.28) ศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน (ค่าเฉลี่ย 3.02) คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้จัดให้มีการทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 2.94) การ

ประชุมชี้แจงการดำเนินงานมีไม่บ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.87) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 2.75) สมาชิกศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้รับการอบรม (ค่าเฉลี่ย 2.73) ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 2.71) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการเสนอแผนงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 2.67) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้นำผลผลิตเข้าประกวด (ค่าเฉลี่ย 2.64) และศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดทำแผน (ค่าเฉลี่ย 2.62) และระดับน้อยในประเด็นย่อย 3 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์คัดแยกฯ มีสมาชิกเข้าร่วมน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.42) ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการประมาณการผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.30) และศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ (ค่าเฉลี่ย 2.16) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.70)

3) การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับมากในประเด็น 3 ประเด็น ได้แก่ ผลกำไรมีน้อย/ไม่มีเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมศูนย์คัดแยกฯ และผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกฯ มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.46 เท่ากัน) และไม่มีสวัสดิการในรูปแบบตัวเงินจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ (ค่าเฉลี่ย 3.41) และประเด็นได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพน้อยมีปัญหาในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.18)

4) การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลางในประเด็นย่อย 4 ประเด็น ได้แก่ การติดตามประเมินผลไม่ครอบคลุมทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 2.86) คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 2.80) ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตามประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 2.75) และไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 2.63) และประเด็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.55) ในภาพรวมคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.72)

ในภาพรวมระดับปัญหาของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.85)

3.2 ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตารางที่ 4.8 ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	n=125
		ร้อยละ
การวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน		
1. ควรตั้งกติกา กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ ให้ชัดเจน และสมาชิกต้องถือปฏิบัติ เป็นข้อตกลงร่วมกัน	4	3.2
2. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การบริการของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนผ่านสื่อต่างๆ	5	4.0
3. ควรมีการวางแผนด้านการตลาดโดยจัดหาตลาดปลายทางรองรับผลผลิตจากศูนย์คัดแยกฯ	3	2.4
การดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน		
1. หน่วยงานภาครัฐควรเร่งเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่สนับสนุน	7	5.6
2. ควรจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์คัดแยกให้มากขึ้น เพื่อให้จัดซื้อสองกองได้ไม่จำกัด	3	2.4
การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน		
1. ควรให้สมาชิกหมุนเวียนปฏิบัติงานโดยให้ค่าตอบแทน	5	4.0
2. ควรจัดให้มีการประชุมฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการศึกษาดูงานในต่างพื้นที่ตลอดจนการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ	2	1.6
การติดตามและประเมินผล		
1. คณะกรรมการศูนย์คัดแยก สมาชิก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง	12	9.6

จากตารางที่ 4.8 ผลการเสนอแนะของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีรายละเอียดดังนี้

- 1) การวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 4.0 เสนอแนะให้เพิ่มการประชาสัมพันธ์การบริการของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนผ่านสื่อต่างๆ รองลงมาร้อยละ 3.2 เสนอแนะให้มีการตั้งกติกา กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ ให้ชัดเจน และสมาชิก

ต้องถือปฏิบัติ เป็นข้อตกลงร่วมกัน และร้อยละ 2.4 เสนอแนะให้มีการวางแผนด้านการตลาดโดยจัดตลาดปลายทางรองรับผลผลิตจากศูนย์คัดแยกฯ

2) การดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 5.6 เสนอแนะหน่วยงานภาครัฐควรเร่งเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่สนับสนุน และร้อยละ 2.4 เสนอแนะให้จัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์คัดแยกให้มากขึ้น เพื่อให้จัดซื้อเครื่องจักรได้ไม่จำกัด

3) การรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 4.0 เสนอแนะให้สมาชิกหมุนเวียนปฏิบัติงานโดยให้ค่าตอบแทน และร้อยละ 1.6 เสนอแนะจัดให้มีการประชุมฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการศึกษาดูงานในต่างพื้นที่ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่น ๆ

4) การติดตามและประเมินผล คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ร้อยละ 9.6 เสนอแนะให้คณะกรรมการศูนย์คัดแยก สมาชิก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยเสนอประเด็นสำคัญโดยจำแนกออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1.1.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1.1.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 ศูนย์ จาก 13 อำเภอ ศูนย์ละ 15 คน รวม 375 คน สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ศูนย์ละ 5 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 125 คน แบ่งตามตำแหน่ง ได้แก่ ประธานกรรมการ เลขานุการ ทรัพย์ญิก ประชาสัมพันธ์ และกรรมการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งสร้างจากกรอบแนวคิดการวิจัย แล้วนำไปทดสอบกับคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 ราย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่น โดยเลือกวิธีครอนบาค-อัลฟา (Cronbach's alpha) และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม แล้วนำไปใช้สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 สรุปผลการวิจัย

1.3.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.32 ปี จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) มีสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.94 คน ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ เฉลี่ย 6.43 ปี ประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย 17.90 ปี เป็นสมาชิกกลุ่มและองค์กรอื่นในสังคม เคยเข้าเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนาและดูงาน และมีแรงจูงใจในการเข้ามาทำหน้าที่ในบทบาทคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับปานกลาง โดยต้องการช่วยพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเป็นแรงจูงใจระดับมากที่สุด

1.3.2 แหล่งและระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในภาพรวมระดับปานกลาง โดยแหล่งความรู้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) สื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับความรู้จากสื่อมวลชนในภาพรวมระดับน้อย ในระดับปานกลางจากสิ่งพิมพ์ ในระดับน้อยจากวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ และหออกระจายข่าว และในระดับน้อยที่สุดจากอินเทอร์เน็ต
- 2) สื่อบุคคล ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับความรู้จากสื่อบุคคลในภาพรวมระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในระดับปานกลางจากเพื่อนบ้านและญาติพี่น้อง และในระดับน้อยจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน
- 3) สื่อกิจกรรม ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับความรู้จากสื่อกิจกรรมในภาพรวมระดับปานกลาง ในระดับมากที่สุดจากการอบรมและการประชุม/สัมมนา และในระดับปานกลางจากการศึกษาดูงานหรือการทำทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการ และงานวันเกษตร

1.3.3 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ส่วนใหญ่มีอาชีพในครัวเรือนคือ เกษตรกรรม รองลงมาคือรับจ้างทั่วไป มีแรงงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2.74 คน มีที่ดินเป็นของตนเองเฉลี่ย 12.81 ไร่ ที่ดินเช่าเฉลี่ย 1.6 ไร่ ที่ดินให้ใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าเช่าเฉลี่ย 2.3 ไร่ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 12.07 ไร่ รายได้จากการประกอบอาชีพเฉลี่ย 148,911.04 บาทต่อปี แบ่งออกเป็นรายได้จากภาคการเกษตรเฉลี่ย 91,784 บาทต่อปี และรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 56,679 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนทางการเกษตรส่วนใหญ่จะใช้จ่ายเงินของตนเองในการประกอบอาชีพ

1.3.4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมระดับมากในภาพรวมและทั้ง 10 ประเด็น ได้แก่ การหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ การตั้งกฎกติกาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยก การวางแผนและจัดทำแผนการรับซื้อผลผลิต การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนพัฒนาคุณภาพผลผลิตและบริการของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนด้านการเงิน การลงทุนของศูนย์คัดแยกฯ การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้ การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมระดับมาก ในภาพรวมและใน 7 ประเด็น ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การประมาณการผลผลิต การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ การคัดเลือกคณะกรรมการ การจัดทำแผน การรับสมัครสมาชิก และการเบิกจ่ายเงินที่ ได้รับการสนับสนุน และมีส่วนร่วมระดับปานกลางใน 7 ประเด็น ได้แก่ การเสนอแผนงบประมาณ การนำผลผลิตเข้าประกวด การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การอบรมสมาชิกกลุ่ม การจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด การทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ และการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯอื่น

3) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในระดับปานกลางในภาพรวม โดยมีส่วนร่วมระดับมาก ใน 3 ประเด็น ได้แก่ การมีเพื่อนเพิ่มขึ้น การได้รับการยอมรับจากชุมชน และการได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ มีส่วนร่วมระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีส่วนร่วมระดับน้อยใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับผลกำไร/เงินปันผล และการได้รับสวัสดิการ

4) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมระดับมากในภาพรวมและใน 4 ประเด็น ได้แก่ การติดตามการรวบรวมผลผลิต การติดตามประเมินคุณภาพ

ผลผลิตและการบริการ การติดตามประเมินผลการบริหารหรือการทำงานของคณะกรรมการ ศูนย์คัดแยกฯ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ และมีส่วนร่วมระดับ ปานกลางใน 2 ประเด็น ได้แก่ การติดตามการดำเนินงานด้านการตลาด และการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัด แยกผลไม้ชุมชน ในภาพรวมระดับปานกลาง และเมื่อแยกเป็นปัญหาการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานแต่ละด้าน สรุปผลดังนี้

(1) ปัญหาในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับปาน กลางในภาพรวม และใน 3 ประเด็น ได้แก่ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจด้านการ วางแผน ไม่มีการวัดความสำเร็จของแผนพัฒนา และขาดความร่วมมือในการวางแผนจาก คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ

(2) ปัญหาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับ ปานกลางในภาพรวมและใน 10 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์คัดแยกฯ ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร กับศูนย์คัดแยกฯ อื่น ศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้จัดให้มีการทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ การประชุมชี้แจงการ ดำเนินงานมีไม่บ่อยครั้ง ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด สมาชิกศูนย์คัด แยกฯ ไม่ได้รับการอบรม ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการเสนอแผน งบประมาณ ศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้นำผลผลิตเข้าประกวด และศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดทำแผน และระดับน้อยในประเด็นย่อย 3 ประเด็น ได้แก่ ศูนย์คัดแยกฯ มีสมาชิกเข้าร่วมน้อย ศูนย์คัด แยกฯ ไม่มีการประมาณการผลผลิต และศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ

(3) ปัญหาในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนระดับ ปานกลางในภาพรวม โดยมีปัญหาระดับมากใน 3 ประเด็น ได้แก่ ผลกำไรมีน้อย/ไม่มีเงินปันผล จากการร่วมดำเนินกิจกรรมศูนย์คัดแยกฯ ผลประกอบการของศูนย์คัดแยกฯ มีน้อย (ค่าเฉลี่ย 3.46 เท่ากัน) และไม่มีสวัสดิการในรูปแบบตัวเงินจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ

(4) ปัญหาในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยก ผลไม้ชุมชนระดับปานกลางในภาพรวมและใน 4 ประเด็น ได้แก่ การติดตามประเมินผลไม่

ครอบคลุมทุกด้าน คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตามประเมินผล และไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

2) ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชน

(1) ข้อเสนอแนะในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชน ได้แก่ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การบริการของศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชนผ่านสื่อต่างๆ มีการตั้งกติกา กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ ให้ชัดเจน และสมาชิกต้องถือปฏิบัติ เป็นข้อตกลงร่วมกัน และมีการวางแผนด้านการตลาดโดยจัดหาตลาดปลายทางรองรับผลผลิตจากศูนย์คัดแยกฯ

(2) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐควรเร่งเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่สนับสนุน และจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์คัดแยกให้มากขึ้น เพื่อให้จัดซื้อเครื่องจักรได้ไม่จำกัด

(3) ข้อเสนอแนะในการรับผลประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชน ได้แก่ ควรสมาชิกหมุนเวียนปฏิบัติงานโดยให้ค่าตอบแทน และให้มีการประชุมฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการศึกษาดูงานในต่างพื้นที่ตลอดจนการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ

(4) ข้อเสนอแนะในด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชน ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์คัดแยก สมาชิก เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ควรติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

2. การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้มุขมชนในจังหวัดนครราชสีมา สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ จากการศึกษาพบว่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.32 ปี ซึ่งอยู่ในวัยกลางคน จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. ซึ่งค่อนข้างสูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาเพียงระดับภาคบังคับขั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษายังพบอีกว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.94 คน จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.74 คน ซึ่งครัวเรือน

มีอาชีพเกษตรกรกรรม รองลงมารับจ้างทั่วไป ซึ่งเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดนราธิวาส และทำให้มีประสบการณ์ด้านการเกษตรเฉลี่ย 17.90 ปี มีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 12.07 ไร่ และลักษณะการถือครองส่วนใหญ่เป็นของตนเอง มีรายได้ภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 91,784 บาท มีรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ยปีละ 56,679 บาท จะเห็นได้ว่ารายได้จากภาคเกษตรมากกว่านอกภาคเกษตรประมาณเฉลี่ยปีละ 35,000 บาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 12.07 ไร่ มีลักษณะการถือครองส่วนใหญ่เป็นของตนเอง ซึ่งถือได้ว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีพื้นที่ทำกินจำนวนค่อนข้างมาก สามารถทำการเกษตรได้หลากหลายชนิดเพื่อสร้างรายได้ภาคเกษตรให้กับครอบครัวได้มาก จนสามารถใช้เป็นทุนของตนเองในการประกอบอาชีพการเกษตร นอกจากนั้นแรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ในระดับมากที่สุดคือ ต้องการช่วยพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน และในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ (1) มีความเสี่ยสละ (2) การเป็นตัวแทนชาวบ้าน และระดับน้อยในประเด็น การได้รับเงินตอบแทน แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีความต้องการที่จะพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนของตนเองและมีความเสี่ยสละมากกว่าการหวังที่จะได้รับค่าตอบแทน

2.2 แหล่งและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และในระดับน้อยที่สุดจากอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ส่วนใหญ่อายุมากและไม่มีความรู้ความสามารถในการค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากอินเทอร์เน็ต ประกอบกับการทำงานมีความใกล้ชิดที่จะสอบถามหรือแสวงหาข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ง่ายกว่า จึงได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ในระดับมากที่สุด

2.3 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนราธิวาส

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมระดับมากในภาพรวม 3 ด้าน ได้แก่ การวางแผนพัฒนา การดำเนินกิจกรรม และการติดตามและประเมินผล โดยด้านการวางแผนมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดทั้ง 10 ประเด็น ได้แก่ (1) การหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ (2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ (3) การตั้งกฎกติกาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยก (4) การวางแผนและจัดทำแผนการรับซื้อผลผลิต (5) การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ (6) การวางแผน

แผนพัฒนาคุณภาพผลผลิตและบริการของศูนย์คัดแยกฯ (7) การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของศูนย์คัดแยกฯ (8) การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้ (9) การวางแผนด้านการตลาด และ(10) การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ ตามลำดับ ส่วนด้านการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ประเด็น ได้แก่ (1) การเข้าร่วมประชุม (2) การประมาณการผลผลิต (3) การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ (4) การคัดเลือกคณะกรรมการ (5) การจัดทำแผน (6) การรับสมัครสมาชิก และ(7) การเบิกจ่ายเงินที่ได้รับการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกรณิศ เชื้อศิริถาวร (2544: 82) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ กิจกรรมอื่นๆ การประชุม และงานรวม และยังสอดคล้องกับประภาพร ศรีสถิตธรรม (2543: 180) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดนครราชสีมา พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง

ส่วนการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ (1) การติดตามการรวบรวมผลผลิต (2) การติดตามประเมินคุณภาพผลผลิตและบริการ (3) การติดตามประเมินผลการบริหารหรือการทำงาน of คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ และ (4) การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ (1) การติดตามการดำเนินงานด้านการตลาด และ (2) การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ ทั้งนี้ใน 2 ประเด็นดังกล่าว คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ เห็นว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ จึงให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในประเด็นดังกล่าวในระดับปานกลาง ส่วนการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมระดับปานกลางโดยมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การมีเพื่อนเพิ่มขึ้น (2) การได้รับการยอมรับจากชุมชน และ(3)การได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่ มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การมีรายได้เพิ่มขึ้น และมีส่วนร่วมระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับผลกำไร/เงินปันผล และการได้รับสวัสดิการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์น้อยกว่าประเด็นอื่น เนื่องจากมีความสนใจและเห็นความสำคัญและต้องการพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนมากกว่าการได้รับผลตอบแทน

2.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้

ชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีความรุนแรงของปัญหาในระดับมาก 3 ประเด็นในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ (1) ผลกำไรมีน้อย/ไม่มีเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมศูนย์คัดแยกฯ (2) ผลประกอบการของศูนย์คัดแยกฯ มีน้อย (3) ไม่มีสวัสดิการในรูปแบบเงินจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ทั้งนี้ปัญหาผลกำไรน้อยไม่มีเงินปันผลจากการดำเนินกิจกรรม และปัญหาผลประกอบการของศูนย์คัดแยกฯ มีน้อย ซึ่งอาจเกิดจากการกระจายผลผลิตไปยังตลาดปลายทางล่าช้า ทำให้ศูนย์คัดแยกฯ ต้องยอมขายผลผลิตในราคาต่ำ ทั้งนี้เพราะผลผลิตที่ไปถึงตลาดปลายทางบางพื้นที่มีราคาจำหน่ายสูงกว่าราคาที่พ่อค้ารับซื้อในพื้นที่ ทำให้พ่อค้าคนกลางไม่ยอมรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกร ผลผลิตเริ่มเน่าเสีย ศูนย์คัดแยกฯ จึงจำเป็นต้องขายในราคาต่ำ ส่วนประเด็นปัญหาไม่มีสวัสดิการในรูปแบบเงินจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ซึ่งอาจเป็นเพราะศูนย์คัดแยกฯ มีผลกำไรน้อย ทำให้มีเงินปันผลตอบแทนให้กับคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ น้อยตามไปด้วย

2.5 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยก

ผลไม้ชุมชน

คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์การบริการของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนผ่านสื่อต่างๆ ควรตั้งกติกา กำหนดระเบียบ ข้อปฏิบัติ ให้ชัดเจนและสมาชิกต้องถือปฏิบัติ เป็นข้อตกลงร่วมกัน ควรวางแผนด้านการตลาดโดยจัดหาตลาดปลายทางรองรับผลผลิตจากศูนย์คัดแยกฯ ให้หน่วยงานภาครัฐเร่งเบิกจ่ายงบประมาณที่สนับสนุน จัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์คัดแยกฯ ให้มากขึ้น เพื่อให้จัดซื้อลองกองได้ไม่จำกัด ควรให้สมาชิกหมุนเวียนปฏิบัติงานโดยให้ค่าตอบแทน และให้มีการประชุม ฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง และควรมีการศึกษาดูงานในต่างพื้นที่ ตลอดจนการเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นๆ ซึ่งข้อเสนอแนะเหล่านี้ควรเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินการเพื่อลดความรุนแรงของปัญหาต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 คณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ควรมีกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือสมาชิกตลอดทั้งปี ให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม โดยการถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกเยาวชน และลูกหลาน เพื่อการดูแลรักษาลองกองอย่างถูกวิธี การลงหุ้นเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตอื่นๆ จำหน่ายสมาชิก เป็นต้น จากผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนในระดับมาก เพราะคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีบทบาทสำคัญในการรวบรวมผลผลิต และคัดแยกคุณภาพลองกองส่งออกจำหน่าย ศูนย์คัดแยกเกิดจากการรวมกลุ่มไม้ผลที่เป็นหน่วยย่อย

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรให้ความสำคัญแก่ศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน โดยมีแผนติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบปัญหาและให้คำแนะนำเพื่อการแก้ไขแก่คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ และควรมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงเพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ดังนั้นจึงควรมีการจัดอบรมสัมมนา การศึกษาดูงานหรือการทัศนศึกษาอย่างต่อเนื่อง แก่คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ และสมาชิก เกษตรกร เกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน เพราะคณะกรรมการรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมากที่สุด

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในประเด็นการได้รับผลกำไร/เงินปันผล และการได้รับสวัสดิการ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ที่เข้ามาทำหน้าที่ในแต่ละวัน จะได้รับค่าตอบแทนเช่นเดียวกับแรงงานที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์คัดแยก คือ ประมาณวันละ 250 บาท และเมื่อสิ้นสุดโครงการก็จะได้รับการแบ่งปันผลกำไรตามการปฏิบัติงาน แต่เนื่องจากผลกำไรของศูนย์คัดแยกมีน้อย ส่งผลให้คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ได้เงินปันผลน้อย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสวัสดิการแก่คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และเพิ่มแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในพื้นที่อื่นๆ

3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ที่อาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน เพื่อให้ผลการการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้ดียิ่งขึ้น เช่น ทักษะคนดี ปัจจัยการผลิตที่คาดหวัง ฯลฯ

3.2.3 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพในพื้นที่เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบ และจัดทำเป็นผลสรุปร่วมกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรณีกา ชมดี (2524) “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณี
โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- กรมส่งเสริมการเกษตร (2547) *คู่มือการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ
กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร*
_____.(2553) “สรุปโครงการบริหารจัดการผลไม้จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2553”
ค้นคืนวันที่ 9 กรกฎาคม 2556 จาก
www.sdoae.doe.go.th/fruit53/fruit%2053%20project%20end.pdf
- กรณีศ เชื้อศิริถาวร (2544) “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกร อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เกษม ไตรพิจารณ์ (2545) “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในศูนย์บริการและถ่ายทอด
เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลทับยา อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เจ็มเพชร แก่นสา (2543) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- จังหวัดนราธิวาส (2554) “ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปจังหวัดนราธิวาส” ค้นคืนวันที่ 1 สิงหาคม 2555
จาก <http://www.narathiwat.go.th>
- จินดา มณีเนตร (2540) “การมีส่วนร่วมของตำรวจป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้”
วิทยานิพนธ์ปริญญาสิ่งแวดล้อมศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ปดิษฐ์ ศิริวงศ์ (2552) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” วิทยานิพนธ์
ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- บุญเทียม อังสวัสดิ์ (2542) “การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547) “การวิจัยการส่งเสริมการเกษตรแบบมีส่วนร่วม” ใน *ประมวล
สาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร* หน้าที่ 9 หน้า 276-333
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
- ประภาพร ศรีสถิตย์ธรรม (2543) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจัดการ
สิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พิมลรัตน์ ใจบุญลือ (2545) “การมีส่วนร่วมของเกษตรกรในโครงการศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์
ข้าวชุมชน อำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2547) *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชน องค์กรส่วน
ท้องถิ่นและราชการ กรุงเทพมหานคร นุ้คพอยท์*
- เยาวลักษณ์ มากดี (2528) “การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน
อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์การเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- วิจิตร ช่วยพิทักษ์ (2542) “บทบาทการมีส่วนร่วมของเกษตรกรที่มีต่อศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์นำร่อง ตำบลท่าข้าม อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา รัฐศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิศิษฐ์ สิทธิเกสร (2550) “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหารในการดำเนินงานศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลจังหวัดอุทัยธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สมคิด รัตนวงศ์ (2542) “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกไทยศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส (2554) “ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรจังหวัดนราธิวาส”
ค้นคืนวันที่ 1 สิงหาคม 2555 จาก <http://www.narathiwat.doe.go.th/indexnara.htm>
.....(2550) “รายงานสถานการณ์ไม่ผลจังหวัดนราธิวาส ปี 2550” นราธิวาส สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส
- แอนนา หงส์สามสิบเจ็ด (2546) “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก
แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน
ในจังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ของนักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง “ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ในจังหวัดนราธิวาส” เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยรับรองว่าจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

2. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

3. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

4. คำแนะนำสำหรับผู้สัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง แล้วผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ○ หน้าข้อความ และเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ตรงตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล สังคมและเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

1.1 เพศ

1. ชาย

2. หญิง

A11

1.2 อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1ปี)

A12

1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด

 A13

1. ไม่ได้รับการศึกษา 2. ประถมศึกษาปีที่ 4
 3. ประถมศึกษาปีที่ 6 4. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 5. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)
 6. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)
 7. ปริญญาตรี 8. อื่นๆ (ระบุ).....

2. ปัจจัยด้านสังคมของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน

 A2

2.1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

 A21

2.2 สถานภาพทางสังคม

 A22

1. ไม่มี 4. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 2. กำนัน 5. แพทย์ประจำตำบล
 3. ผู้ใหญ่บ้าน 6. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
 7. อื่น ๆ (ระบุ).....

2.3 สถานภาพภายในศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน (ในช่วงปี พ.ศ.2555) A23

1. ประธานกรรมการ
 2. เลขานุการ
 3. เภรัญญิก
 4. ประชาสัมพันธ์
 5. กรรมการ

2.4 ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม่ชุมชน.....ปี A242.5 ประสบการณ์ในการประกอบการเกษตร.....ปี A25

2.6 การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น

 A26

1. ไม่เป็น
 2. เป็น โปรตระบุ จำนวนกลุ่ม ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1. กลุ่มเกษตรกร A261
 2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร A262
 3. กลุ่มยุวเกษตรกร A263

4. กลุ่มลูกค้า ชกส. A264
 5. กลุ่มสหกรณ์การเกษตร A265
 6. กลุ่มกิจกรรมทางการเกษตร A266
 7. อื่น ๆ (ระบุ)..... A267

2.7 แรงจูงใจในการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน A27

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็น

5 = ระดับแรงจูงใจมากที่สุด 4 = ระดับแรงจูงใจมาก 3 = ระดับแรงจูงใจปานกลาง

2 = ระดับแรงจูงใจน้อย 1 = ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

ประเด็น	ระดับแรงจูงใจ					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ต้องการช่วยพัฒนาหมู่บ้านและชุมชน						☐ A271
2. ได้รับการยกย่องนับถือ จากชาวบ้าน						☐ A272
3. มีตำแหน่งทางสังคม						☐ A273
4. เป็นตัวแทนของชาวบ้าน						☐ A324
5. มีความเสียสละ						☐ A275
6. ได้รับเงินตอบแทน						☐ A276
7. ได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ใช่ตัวเงินตอบแทน						☐ A277
8. อื่น (ระบุ).....						☐ A278

2.8 แหล่งและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน A28

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็น

5 = ระดับการรับรู้ข่าวสารมากที่สุด 4 = ระดับการรับรู้ข่าวสารมาก

3 = ระดับการรับรู้ข่าวสารปานกลาง 2 = ระดับการรับรู้ข่าวสารน้อย

1 = ระดับการรับรู้ข่าวสารน้อยที่สุด

แหล่งรับข้อมูลข่าวสาร	ระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. สื่อมวลชน						
1.1 สิ่งพิมพ์						☐ A2811
1.2 วิทยุกระจายเสียง						☐ A2812
1.3 หอกระจายข่าว						☐ A2813
1.4 โทรทัศน์						☐ A2814
1.5 คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต						☐ A2815
2. สื่อบุคคล						
2.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่						☐ A2821
2.2 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน						☐ A2822
2.3 เพื่อนบ้าน						☐ A2823
2.4 ญาติพี่น้อง						☐ A2824
3. สื่อกิจกรรม						
3.1 การศึกษาดูงานหรือการทัศนศึกษา						☐ A2831
3.2 การจัดนิทรรศการ						☐ A2832
3.3 การประชุม / สัมมนา						☐ A2833
3.4 การอบรม						☐ A2834
3.5 งานวันเกษตรกร						☐ A2835

2.9 การเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม สัมมนา และงานเกี่ยวกับศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน ใน

ระหว่างเดือนมกราคม 2555 ถึง มกราคม 2556 A29

1. ไม่เคยเข้าร่วม

2. เคยเข้าร่วมในลักษณะ

1. ประชุม จำนวนครั้งต่อปี A291

2. ฝึกอบรม สัมมนา จำนวน.....ครั้งต่อปี A292

3. งาน จำนวน.....ครั้งต่อปี A293

รวม.....ครั้งต่อปี A294

3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

3.1 อาชีพในครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) A31

1. เกษตรกรรม A311

2. หัตถกรรม A312

3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ A313

4. พนักงานบริษัท A314

5. รับจ้างทั่วไป A315

6. ค้าขาย A316

7. อื่นๆ (ระบุ) A317

3.2 จำนวนแรงงานด้านการเกษตรในครัวเรือน.....คน A32

3.3 การถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. เป็นของตนเอง จำนวน.....ไร่ A331

2. เช่า.....ไร่ A332

3. ให้ใช้ประโยชน์โดยไม่เสียค่าเช่า.....ไร่ A333

3.4 พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน.....ไร่ A34

3.5 รายได้จากการประกอบอาชีพในรอบปีที่ผ่านมา เป็นเงิน.....บาท A25

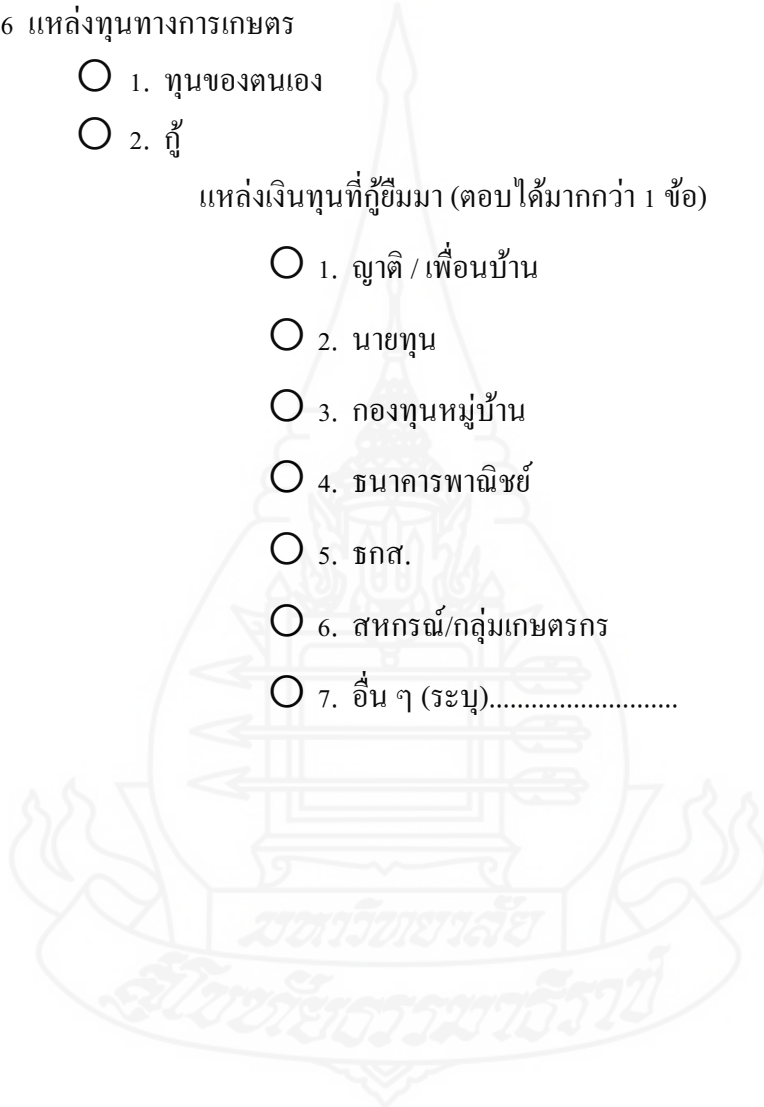
1. ภาคการเกษตร.....บาท
2. นอกภาคการเกษตร.....บาท

3.6 แหล่งทุนทางการเกษตร A36

1. ทุนของตนเอง
2. กู้

แหล่งเงินทุนที่กู้ยืมมา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1.ญาติ / เพื่อนบ้าน A361
2. นายทุน A362
3. กองทุนหมู่บ้าน A363
4. ธนาคารพาณิชย์ A364
5. ธกส. A365
6. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร A366
7. อื่น ๆ (ระบุ)..... A367

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยก ผลไม้ชุมชนใน
จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็น

5 = ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด 4 = ระดับการมีส่วนร่วมมาก

3 = ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง 2 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

B1

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. การหาแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ						☐ B11
2. การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของศูนย์คัดแยกฯ						☐ B12
3. การวางแผนพัฒนาทักษะ ความรู้						☐ B13
4. การตั้งกฎกติกาในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ						☐ B14
5. การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ						☐ B15
6. การวางแผนและจัดทำแผนการรับซื้อผลผลิต						☐ B16
7. การคัดเลือกผู้รับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆของศูนย์คัดแยกฯ						☐ B17
8. การวางแผนด้านการตลาด						☐ B18
9. การวางแผนพัฒนาคุณภาพผลผลิตและบริการของศูนย์คัดแยกฯ						☐ B19
10. การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์ศูนย์คัดแยกฯ						☐ B10

ตอนที่ 2 (ต่อ) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน จังหวัด

นราธิวาส

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็น

5 = ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด 4 = ระดับการมีส่วนร่วมมาก

3 = ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง 2 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

B2

กิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. การเข้าร่วมประชุม						☐ B21
2. การจัดทำแผน						☐ B22
3. การประมาณการผลผลิต						☐ B23
4. การรับสมัครสมาชิก						☐ B24
5. การคัดเลือกคณะกรรมการ						☐ B25
6. การคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ						☐ B26
7. การเสนอแผนงบประมาณ						☐ B27
8. การเบิกจ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน						☐ B28
9. การอบรมสมาชิกกลุ่ม						☐ B29
10. การทัศนศึกษา/ดูงาน/ฝึกปฏิบัติ						☐ B210
11. การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯอื่น						☐ B211
12. การจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด						☐ B212
13. การนำผลผลิตเข้าประกวด						☐ B213
14. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์						☐ B214

ตอนที่ 2 (ต่อ) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนใน
จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องใดช่องหนึ่งของ 5 ระดับ ตามความคิดเห็น

5 = ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด 4 = ระดับการมีส่วนร่วมมาก

3 = ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง 2 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1 = ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2.3 การมีส่วนร่วมรับผล ประโยชน์ของศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน

B3

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. การได้รับสวัสดิการ						☐ B31
2. การได้รับผลกำไร/เงินปันผล						☐ B32
3. การมีรายได้เพิ่มขึ้น						☐ B33
4. การได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพ ความเป็นอยู่						☐ B34
5. การได้รับการยอมรับจากชุมชน						☐ B35
6. การมีเพื่อนเพิ่มขึ้น						☐ B36

2.4 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกลุ่ม

B4

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. การติดตามการรวบรวมผลผลิต						☐ B41
2. การติดตามประเมินคุณภาพผลผลิตและการบริการ						☐ B42
3. การติดตามการดำเนินงานด้านการตลาด						☐ B43
4. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานด้านการเงิน/งบประมาณ						☐ B44
5. การติดตามประเมินผลการบริหารหรือการทำงานของ คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ						☐ B45
6. การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯใน ภาพรวม						☐ B46

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนใน
จังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับปัญหา

5 = ระดับปัญหามากที่สุด 4 = ระดับปัญหามาก

3 = ระดับปัญหาปานกลาง 2 = ระดับปัญหาน้อย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด

3.1 ปัญหาในการดำเนินงานของศูนย์คัดแยกฯ

C1

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
1. ด้านการวางแผนพัฒนาศูนย์คัดแยกฯ						☐ C11
1.1 คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวางแผน						☐ C111
1.2 ขาดความร่วมมือในการวางแผนจากคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ						☐ C112
1.3 ไม่มีการวัดความสำเร็จของแผนพัฒนา						☐ C113
2. ด้านการดำเนินกิจกรรมของศูนย์คัดแยกฯ						☐ C12
2.1 การประชุมชี้แจงการดำเนินงานมีไม่บ่อยครั้ง						☐ C121
2.2 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดทำแผน						☐ C122
2.3 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการประมาณการผลิต						☐ C123
2.4 ศูนย์คัดแยกฯ มีสมาชิกเข้าร่วมน้อย						☐ C124
2.5 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการคัดเกรดผลผลิตและบรรจุหีบห่อ						☐ C125
2.6 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการเสนอแผนงบประมาณ						☐ C126
2.7 ศูนย์คัดแยกฯ มีปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน						☐ C127
2.8 สมาชิกศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้รับการอบรม						☐ C128
2.9 คณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้ จัดให้มีการทัศนศึกษา/ ดูงาน/ ฝึกปฏิบัติ						☐ C129
2.10 ศูนย์คัดแยกฯ ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารกับศูนย์คัดแยกฯ อื่น						☐ C1210
2.11 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่มีการจัดงานวันผลไม้ระดับจังหวัด						☐ C1211
2.12 ศูนย์คัดแยกฯ ไม่ได้ นำผลผลิตเข้าประกวด						☐ C1212
2.13 ขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์						☐ C1213

ตอนที่ 3 (ต่อ) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์คัดแยกผลไม้

ชุมชนในจังหวัดนราธิวาส

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับปัญหา

5 = ระดับปัญหามากที่สุด 4 = ระดับปัญหามาก

3 = ระดับปัญหาปานกลาง 2 = ระดับปัญหาน้อย 1 = ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ประเด็นปัญหา	ระดับความรุนแรงของปัญหา					สำหรับผู้วิจัย
	5	4	3	2	1	
3. ด้านการรับผลประโยชน์						☐ C13
3.1 ได้รับความรู้ ทักษะ ในการพัฒนาอาชีพน้อย						☐ C131
3.2 ไม่มีสวัสดิการในรูปแบบตัวเงินจากการเป็นคณะกรรมการศูนย์คัดแยกฯ						☐ C132
3.3 ผลกำไรมีน้อย/ไม่มีเงินปันผลจากการร่วมดำเนินกิจกรรมศูนย์คัดแยกฯ						☐ C133
3.4 ผลประกอบการของศูนย์คัดแยกฯมีน้อย						☐ C134
4. ด้านการติดตามประเมินผล						☐ C14
4.1 คณะกรรมการไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผล						☐ C141
4.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการติดตามประเมินผล						☐ C142
4.3 การติดตามประเมินผลไม่ครอบคลุมทุกด้าน						☐ C143
4.4 ไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล						☐ C144
4.5 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง						☐ C145

3.2 ข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไข

1.การมีส่วนร่วมในการวางแผน

.....
.....

2.การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน.....

.....
.....

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

.....
.....

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล.....

.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนายมาโช สมะแอ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายมาโซ สมะมะเอ
วัน เดือน ปีเกิด	1 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส
ประวัติการศึกษา	วทบ. เศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี พ.ศ. 2546
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอแว้ง อำเภอแว้ง จังหวัดนราธิวาส
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

